

SWISS OSIGURANJE A.D., PODGORICA

**Finansijski izvještaji
31. decembar 2008. godine i
Izveštaj nezavisnog revizora**

S A D R Ž A J

	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1-2
Finansijski izvještaji:	
Bilans uspjeha	3
Bilans stanja	4
Izveštaj o promjenama na kapitalu	5
Izveštaj o novčanim tokovima	6
Napomene uz finansijske izvještaje	7– 34
Mišljenje ovlašćenog aktuara	32-33

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Osiguravajućeg društva Swiss osiguranje A.D., Podgorica

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja (strana 3 do 34) Osiguravajućeg društva Swiss osiguranje A.D., Podgorica (u daljem tekstu „Društvo“) koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2008. godine i odgovarajući bilans uspjeha, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomene uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Društva je odgovorno za sastavljanje i objektivnu prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za sastavljanje i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja nastale uslijed kriminalne radnje ili greške, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika, kao i korišćenje najboljih mogućih računovodstvenih procjena.

Reviziju finansijskih izvještaja za 2007. godinu obavio je drugi revizor i u svom izvještaju od 19. juna 2008. godine izrazio mišljenje bez rezervi.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije i Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore. Ovi standardi nalažu usaglašenost sa etičkim principima i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i informacijama objelodanjenim u finansijskim izvještajima. Odabrani postupci su zasnovani na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim izvještajima nastalih uslijed kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizorskih procedura, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Društva. Revizija takođe uključuje ocjenu primjenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje značajnijih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju solidnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Osnove za kvalifikovano mišljenje

Kao što je objelodanjeno u napomeni 32 uz finansijske izvještaje, Društvo je na osnovu Zakona o osiguranju imovine i lica („Sl. list CG“, br. 78/2006) dužno da pribavi nalaz i mišljenje ovlašćenog aktuara. Ovlašćeni aktuar je u svom mišljenju o finansijskim izvještajima za 2008. godinu dao mišljenje sa rezervom, jer je Društvo za 2008. godinu prikazalo gubitak u iznosu EUR 970,440. Pored toga, raspoređena sredstva režijskog dodatka u iznosu od EUR 390,499 nisu bila dovoljna za pokriće ukupnih troškova sprovođenja osiguranja za EUR 512,075 odnosno ukupni mjerodavni tehnički rezultat u 2008. godini je negativan.

(Nastavlja se)

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Osiguravajućeg društva Swiss osiguranje A.D., Podgorica (Nastavak)

Osnove za kvalifikovano mišljenje (nastavak)

Kao što je navedeno u napomeni 17 uz finansijske izvještaje, Društvo je sa stanjem na dan 31. decembra 2008. godine iskazalo potraživanja po osnovu premija osiguranja, reosiguranja i kamata u iznosu od EUR 1,789,409, koja sadrže potraživanja koja nisu naplaćena duže od jedne godine u iznosu EUR 173,466. Za ova potraživanja Društvo nije izvršilo odgovarajuću ispravku vrijednosti, odnosno svodenje knjigovodstvene vrijednosti na njihovu naknadivu, odnosno fer vrijednost, kao što se to zahtijeva prema MRS 39 – Finansijski instrumenti – priznavanje i vrednovanje. Shodno navedenom, potraživanja po osnovu premija osiguranja, reosiguranja i kamata na dan 31. decembar 2008. godine i ostali poslovni rashodi, odnosno neto gubitak za 2008. godinu precjenjeni su za iznos od EUR 173,466. Pored toga, proces nezavisnog usaglašavanja sa klijentima po navedenom osnovu u iznosu EUR 168,963 nije završen do datuma izdavanja izvještaja nezavisnog revizora i, saglasno tome, nismo u mogućnosti da procijenimo potencijalne efekte na finansijske izvještaje Društva sa stanjem na dan 31. decembra. 2008. godine koji mogu nastati kao rezultat procesa usaglašavanja.

Kao što je objelodanjeno u napomenama 3.11 i 20 uz finansijske izvještaje, Društvo je u skladu sa Odlukama Skupštine akcionara od 18. avgusta 2006. godine izvršilo emisiju akcija po osnovu pretvaranja revalorizacionih rezervi u akcijski kapital u iznosu EUR 70,354 koja je odobrena Rješenjem Komisije za hartije od vrijednosti Crne Gore („Sl. list CG”, br. 10/2007), što nije u saglasnosti sa MRS 16 – „Nekretnine, postrojenja i oprema”. Prema navedenom standardu, revalorizaciona rezerva po osnovu procjene vrijednosti nekretnina može se direktno iskazati kao povećanje neraspoređene dobiti u visini realizovanih revalorizacionih rezervi. Efekat revalorizacije nekretnina koji je iskazan u revalorizacionim rezervama smatra se realizovanim samo u slučaju izvršene prodaje odnosno rashodovanja navedene nekretnine i u slučaju povećane amortizacije u dijelu koji se odnosi na povećanu osnovicu amortizacije po osnovu procjene odnosno revalorizacije nekretnine.

Kvalifikovano mišljenje

Po našem mišljenju, izuzev za efekte koje na finansijske izvještaje mogu imati pitanja navedena u prethodnim pasusima, finansijski izvještaji istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima prikazuju finansijski položaj Društva na dan 31. decembra 2008. godine kao i rezultate njegovog poslovanja, promjene na kapitalu i novčanim tokovima za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore i računovodstvenim politikama objelodanjenim u napomenama u priloženim finansijskim izvještajima.

Skretanje pažnje

Ne izražavajući dalje rezerve na dato mišljenje, skrećemo pažnju da je Društvo kao sredstvo obezbjeđenja urednog vraćanja obaveza po osnovu dugoročnog kredita koje je Vlada Crne Gore – Ministarstvo finansija odobrilo Prvoj banci Crne Gore A.D., Podgorica, založilo ukupan iznos plasmana u akcijskom kapitalu navedene banke. Društvo ne može otuđiti navedeni plasman sve dok Prva banka Crne Gore A.D., Podgorica ne izmiri obaveze po navedenom osnovu.

Deloitte d.o.o., Podgorica

Podgorica, Crna Gora
20. maja 2009. godine

Danijela Dimovski, Ovlašćeni revizor
(Licenca broj 030 izdata 7. avgusta 2006. godine)

BILANS USPJEHA

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2008. godine
(Iznosi u EUR)

Kategorija / Pozicija	Napomene	Tekuća 2008. godina	<i>(Reviziju obavio drugi revizor)</i> Prethodna 2007. godina
POSLOVNI PRIHODI		<u>1,765,604</u>	<u>1,652,307</u>
Prihodi osnovne djelatnosti	5	1,743,673	1,308,305
Ostali poslovni prihodi	6	21,931	344,002
POSLOVNI RASHODI		<u>(2,805,124)</u>	<u>(1,581,956)</u>
Naknade šteta ostalih osiguranja	7	(576,142)	(393,997)
Rashodi po osnovu premije reosiguranja		(493,475)	(329,449)
Rezervisanja i troškovi doprinosa	8	(324,987)	(142,239)
<i>Troškovi sprovođenja osiguranja</i>			
- Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	9	(483,027)	(256,848)
- Amortizacija	13, 14	(63,929)	(42,093)
- Ostali troškovi sprovođenja osiguranja	10	(355,618)	(207,804)
Ostali poslovni rashodi	11	(507,946)	(209,526)
(GUBITAK)/DOBITAK IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		<u>(1,039,520)</u>	<u>70,351</u>
Finansijski prihodi, neto	12	69,080	51,245
(GUBITAK)/DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA		<u>(970,440)</u>	<u>121,596</u>
Porez na dobit		-	(14,578)
NETO(GUBITAK)/DOBITAK		<u>(970,440)</u>	<u>107,018</u>
(Gubitak)/Zarada po akciji	30	<u>(19.23)</u>	<u>2.12</u>

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Ovi finansijski izvještaji usvojeni su Odlukom rukovodstva Swiss osiguranja A.D., Podgorica br. 01-1738
12. maja 2009. godine.

Potpisano u ime Swiss osiguranja A.D., Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih izvještaja

Izvršni direktor

(Rosa Medojević)

(Dragan Ivanović)

BILANS STANJA
Na dan 31. decembra 2008. godine
(Iznosi u EUR)

Kategorija / Pozicija	Napomene	<i>(Reviziju obavio drugi revizor)</i>	
		Tekuća 2008. godina	Prethodna 2007. godina
AKTIVA			
Stalna imovina		887,266	875,918
Nematerijalna ulaganja	13	58,349	67,262
Nekretnine i oprema	14	274,179	253,918
Dugoročni finansijski plasmani	15	554,738	554,738
Obrtna imovina		2,845,220	2,939,614
Hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju	16	306,311	538,493
Potraživanja iz poslovnih odnosa	17	1,673,807	1,420,784
Kratkoročni finansijski plasmani	18	712,823	837,823
Novčana sredstva i novčani ekvivalenti	19	140,638	134,614
Unaprijed plaćeni troškovi		11,641	7,900
Ukupna aktiva		<u>3,732,486</u>	<u>3,815,532</u>
PASIVA			
Kapital		2,311,389	3,281,829
Akcijski kapital	20	3,135,651	3,135,651
Revalorizacione rezerve		50	50
Rezerve sigurnosti		146,128	39,110
(Nepokriveni gubitak)/Neraspoređena dobit		(970,440)	107,018
Dugoročne obaveze i rezervisanja		41,068	28,034
Dugoročna rezervisanja	21	18,361	18,361
Ostale dugoročne obaveze	22	22,707	9,673
Kratkoročne obaveze		1,380,029	505,669
Kratkoročne obaveze iz poslovanja	23	292,439	57,205
Tekući dio dugoročnih obaveza	22	13,119	9,993
Obaveze za poreze i doprinose	24	40,589	29,250
Prenosna premija	25	691,747	244,722
Rezervisane štete	26	274,958	115,206
Doprinos za preventivu	27	67,177	49,293
Ukupna pasiva		<u>3,732,486</u>	<u>3,815,532</u>

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2008. godine
(Iznosi u EUR)

Sadržaj / opis	Akcijski kapital	Revalorizacione rezerve	Rezerve sigurnosti	(Nepokriveni gubitak)/ Neraspoređena dobit	Ukupno
<i>Reviziju obavio drugi revizor</i>					
Stanje, 1. januara 2007. godine	2,138,632	50	46	39,064	2,177,792
Prenos	-	-	39,064	(39,064)	-
XIV emisija akcija	997,019	-	-	-	997,019
Dobit tekuće godine	-	-	-	107,018	107,018
Stanje, 31. decembra 2007. godine	<u>3,135,651</u>	<u>50</u>	<u>39,110</u>	<u>107,018</u>	<u>3,281,829</u>
Stanje, 1. januara 2008. godine	3,135,651	50	39,110	107,018	3,281,829
Prenos	-	-	107,018	(107,018)	-
Gubitak tekuće godine	-	-	-	(970,440)	(970,440)
Stanje, 31. decembra 2008. godine	<u>3,135,651</u>	<u>50</u>	<u>146,128</u>	<u>(970,440)</u>	<u>2,311,389</u>

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2008. godine
(Iznosi u EUR)

Kategorija / pozicija	<i>(Reviziju obavio drugi revizor)</i>	
	Tekuća 2008. godina	Prethodna 2007. godina
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi osnovne djelatnosti	1,680,424	1,232,563
Odlivi po osnovu naknade šteta i ugovorenih iznosa iz osiguranja, plaćanja dobavljačima i zaposlenima	(1,363,503)	(1,597,678)
<i>Neto odliv novčanih sredstava iz poslovnih aktivnosti</i>	<u>316,921</u>	<u>(365,115)</u>
Odliv gotovine na ime plaćene kamate	(3,110)	(1,488)
Odlivi gotovine na ime plaćenog poreza	(62,918)	(15,540)
<i>Neto odliv novčanih sredstava iz poslovnih aktivnosti</i>	<u>250,893</u>	<u>(382,143)</u>
Novčani tokovi iz investicionih aktivnosti		
Prilivi od kamata	69,650	54,576
Priliv od prodaje hartija od vrijednosti namijenjenih trgovanju	-	532,866
Odliv po osnovu kupovine opreme i nematerijalnih ulaganja	(61,568)	(40,486)
Odliv po osnovu kupovine hartija od vrijednosti namijenjenih prodaji	(146,022)	(295,866)
Odlivi po osnovu kratkoročnih plasmana	(125,000)	(900,000)
<i>Neto odliv iz investicionih aktivnosti</i>	<u>(262,940)</u>	<u>(648,910)</u>
Novčani tokovi iz finansijskih aktivnosti		
Prilivi od emisija akcija	-	997,019
Odliv po osnovu povraćaja pozajmljenih sredstava	37,893	-
Odliv po osnovu otplate obaveza za finansijski lizing	(12,259)	(7,028)
Odlivi po osnovu troškova transakcija	(7,447)	(13,711)
<i>Neto priliv novčanih sredstava iz finansijskih aktivnosti</i>	<u>18,187</u>	<u>976,280</u>
Neto povećanje/(smanjenje) novčanih sredstava i novčanih ekvivalenata	<u>6,140</u>	<u>(54,773)</u>
Novčana sredstva i novčani ekvivalenti na početku godine	<u>134,498</u>	<u>189,271</u>
Novčana sredstva i novčani ekvivalenti na kraju godine	<u><u>140,638</u></u>	<u><u>134,498</u></u>

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

1. DJELATNOST

Osiguravajuće društvo „Swiss osiguranje“ A.D., Podgorica (u daljem tekstu „Društvo“), osnovano je 27. januara 1993. godine pod nazivom „Agroosiguranje“ A.D., Podgorica, nakon transformacije Društva za uzajamno osiguranje „Agroosiguranje“, Podgorica. Društvo je registrovano u Privrednom sudu u Podgorici 15. februara 1993. godine Rješenjem broj Fi. 485/93. Savezno ministarstvo za finansije SRJ izdalo je Društvu dozvolu za rad 30. juna 1997. godine.

Društvo mijenja naziv u Osiguravajuće društvo „Swiss osiguranje“ A.D., Podgorica 7. avgusta 2000. godine što je registrovano u Privrednom sudu u Podgorici Rješenjem broj Fi. 1475/00.

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima („Sl. list CG“ broj 6/02), 18. jula 2002. godine izvršena je preregistracija Društva kod Centralnog registra Privrednog suda u Podgorici pod registracionim brojem 4-0000110/001.

Osnovnu djelatnost Društva predstavljaju poslovi svih vrsta neživotnih osiguranja.

Sjedište Društva je u Podgorici, Novaka Miloševa 6/II.

Društvo je na dan 31. decembra 2008. godine imalo 32 zaposlena radnika (31. decembra 2007. godine: 21 zaposlenog radnika).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja

Društvo ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore („Sl. list CG”, br. 69/2005 i br. 80/2008), odnosno na osnovu Odluke o neposrednoj primjeni Međunarodnih računovodstvenih standarda („MRS“) u Crnoj Gori („Sl. list CG”, br. 69/2002). Shodno tome, Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja („MSFI“) primjenjuju se za finansijske izvještaje koji obuhvataju period koji počinje sa 1. januarom 2003. godine.

Računovodstveni propisi Crne Gore odstupaju od zahtjeva MSFI i MRS, koje je proglasio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde, obzirom da u Crnoj Gori ne postoji nadležni organ koji je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa („IFAC“) u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore dobio pravo na prevod i objavljivanje izmjena i dopuna postojećih odnosno novih standarda. Shodno navedenom, promjene u MRS, kao i novi MSFI izdati nakon 1. januara 2003. godine nisu objavljeni i zvanično usvojeni u Crnoj Gori i, saglasno tome, nisu primjenjeni u sastavljanju priloženih finansijskih izvještaja.

Pored navedenog računovodstveni propisi Crne Gore odstupaju od zahtjeva MSFI i MRS i u sljedećem materijalno značajnom aspektu finansijskog izvještavanja:

- Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je u toku 2004. godine usvojio MSFI 4 - „Ugovori za osiguranje“, čija je primjena obavezujuća za finansijske izvještaje koji se odnose na period koji počinje 1. januara 2005. godine ili kasnije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METODA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja (nastavak)

Društvo nije primjenilo niti vrši finansijsko izvještavanje u skladu sa zahtjevima MSFI 4, „Ugovori o osiguranju“. Pored toga, za potrebe rezervisanja nastalih a neprijavljenih šteta Društvo ne primjenjuje metodologiju triangulacije niti metodologiju zasnovanu na testu adekvatnosti obaveza, onako kako je definisana u skladu sa zahtjevima MSFI 4, „Ugovori o osiguranju“ i praksom u poslovima osiguranja u Evropskoj Uniji. Društvo nije primjenjivalo Međunarodni aktuarski standard testa adekvatnosti obaveza, izdatog od strane Međunarodne aktuarske asocijacije, već je rezervisanje nastalih a neprijavljenih šteta vršilo na način opisan u računovodstvenoj politici objelodanjenom u napomeni 3.15. Navedena računovodstvena politika Društva zasnovana je na propisima koji važe u Crnoj Gori i može usloviti značajne razlike u odnosu na obračun rezervisanja po metodologiji triangulacije, odnosno po metodologiji zasnovanoj na testu adekvatnosti obaveza.

- Finansijski izvještaji su prikazani u formatu koji u pojedinim djelovima odstupa od prezentacije u skladu sa zahtjevima MRS 1 - „Prikazivanje finansijskih izvještaja“.
- Društvo je u skladu sa Odlukom Skupštine akcionara od 18. avgusta 2006. godine izvršilo emisiju akcija po osnovu pretvaranja revalorizacionih rezervi u akcijski kapital u iznosu EUR 70,354. Navedena emisija akcija odobrena je Rješenjem Komisije za hartije od vrijednosti Crne Gore („Sl. list CG”, br. 10/2007), što nije u saglasnosti sa MRS 16 – „Nekretnine, postrojenja i oprema”, u dijelu koji se odnosi na naknadno vrijednovanje u odnosu na inicijalno utvrđenu vrijednost. Prema navedenom standardu, revalorizaciona rezerva po osnovu procjene vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme može se direktno iskazati kao povećanje neraspoređene dobiti u visini realizovanih revalorizacionih rezervi. Efekat revalorizacije nekretnina, postrojenja i opreme koji je iskazan u revalorizacionim rezervama smatra se realizovanim samo u slučaju izvršene prodaje odnosno rashodovanja nekretnina, postrojenja i opreme i u slučaju povećane amortizacije u dijelu koji se odnosi na povećanu osnovicu amortizacije po osnovu procjene odnosno revalorizacije nekretnina, postrojenja i opreme.

Rukovodstvo procjenjuje uticaj promjena u MRS, novih MSFI i tumačenja na finansijske izvještaje i, premda mnoge od ovih promjena nisu primjenljive na poslovanje Društva, rukovodstvo Društva ne izražava eksplicitnu i bezrezervnu izjavu o usaglašenosti priloženih finansijskih izvještaja sa MRS i MSFI, koji se primjenjuju na periode prikazane u priloženim finansijskim izvještajima. Shodno navedenom, a imajući u vidu i potencijalno materijalno značajne efekte koje odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na realnost i objektivnost finansijskih izvještaja Društva, priloženi finansijski izvještaji se ne mogu tretirati kao finansijski izvještaji sastavljeni u saglasnosti sa MSFI i MRS.

Finansijski izvještaji Društva su prikazani u formatu propisanom članom 3 Zakona o računovodstvu i reviziji Crne Gore i članom 22 IV Direktive EU (br.78/660/EEC) sa određenim promjenama specifičnim za privredna društva koja se bave poslovima osiguranja.

Društvo je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivalo računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Crne Gore.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Društva je Euro (EUR).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
I RAČUNOVODSTVENI METODA (nastavak)

2.2. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa. Ove procjene se najvećim dijelom odnose na procjene korisnog vijeka upotrebe opreme, procjene obezvrjeđenja potraživanja iz poslovnih odnosa, rezervisanja za prijavljene a nelikvidirane štete, rezervisanja za nastale a neprijavljene štete i ostala rezervisanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi od premija osiguranja

Prihodi od premija osiguranja se, nakon umanjenja poreza na premiju osiguranja („Sl. list CG”, br. 27/04) priznaju kao prihod, u skladu sa rokovima i periodima pokrivanja rizika iz odgovarajućih ugovora o osiguranju i reosiguranju.

Prenosna premija (rezerva za nezarađene premije) se obezbjeđuje da bi se obuhvatili dijelovi fakturisanih premija koji se odnose na prihode narednih obračunskih perioda. Obračun prenosne premije vrši se prema vremenu trajanja osiguranja odnosno metodom pro-rata-temporis.

Dobici predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju prihoda i mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici predstavljaju povećanja ekonomskih koristi i kao takvi po prirodi nisu različiti od prihoda.

3.2. Rashodi

Rashodi obuhvataju troškove koji proističu iz uobičajenih aktivnosti Društva i gubitke.

Na računima rashoda obuhvataju se poslovni rashodi, finansijski rashodi, i ostali rashodi, koji obuhvataju i rashode po osnovu obezvrjeđenja sredstava. Poslovne rashode najvećim dijelom čine troškovi pribave osiguranja – provizije, troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi, troškovi amortizacije, troškovi sponzorstva, troškovi reklame i propagande i troškovi uprave Društva.

Na dan sastavljanja finansijskih izvještaja vrši se prenos troškova vezanih za pribavu osiguranja na naredni period u skladu sa prenosnim premijama.

Gubici predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju rashoda i mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Gubici predstavljaju smanjenja ekonomskih koristi i kao takvi nisu po svojoj prirodi različiti od drugih rashoda.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.3. Beneficije za zaposlene

Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Društvo je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Društvo je, takođe, obavezno da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Obaveze po osnovu otpremnina za odlazak u penziju

Sadašnja vrijednost budućih obaveza po Opštem kolektivnom ugovoru, kao što su otpremnine za odlazak u penziju nakon ispunjavanja uslova, iskazane su po sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih isplata zaposlenima. Pretpostavke korišćene prilikom obračuna sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata zaposlenim prikazano je u napomeni 21.

3.4. Pozitivne i negativne kursne razlike

Sva sredstva i obaveze u stranim sredstvima plaćanja su preračunati u EUR primjenom zvaničnih deviznih kurseva važećih na dan bilansa stanja. Poslovne promjene u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u EUR po zvaničnim deviznim kursovima važećim na dan poslovne promjene.

Pozitivne i negativne kursne razlike koje nastaju preračunom sredstava i obaveza iskazanih u stranim sredstvima plaćanja i preračunom transakcija u toku godine knjiže se u korist ili na teret bilansa uspjeha.

3.5. Porezi i doprinosi

Porez na dobit

Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Član 28 („Sl. list CG”, br. 80/2004 i br.40/2008). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Društva iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica (članovi 8 i 9 za usklađivanje prihoda i članovi 10 do 20 za usklađivanje rashoda).

Prihodi od kapitalnih dobitaka uključuju se u poresku osnovicu u godini u kojoj su ostvareni u visini od 50%. Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitcima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitcima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.5. Porezi i doprinosi (nastavak)

Porez na dobit (nastavak)

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata uključuju porez na imovinu, kao i druge poreze i doprinose u skladu sa republičkim i opštinskim propisima.

3.6. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja na dan 31. decembra 2008. godine iskazana su po nabavnoj vrijednosti i umanjena za akumuliranu ispravku vrijednosti i obezvrjeđenje vrijednosti. Nematerijalna ulaganja se najvećim dijelom odnose na kupljene softvere za vođenje poslovnih knjiga i obračun premija osiguranja.

3.7. Nekretnine i oprema

Pod nekretninama i opremom smatraju se ona sredstva čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine.

Građevinski objekti koji se drže radi korišćenja u svrhe vršenja osnovne djelatnosti ili za administrativne svrhe iskazuju se u bilansu stanja po njihovoj revalorizovanoj vrijednosti, koja predstavlja fer/poštenu vrijednost na datum revalorizacije i umanjena za ispravku vrijednosti i akumulirane imparitetne gubitke. Učestalost revalorizacije zavisi od kretanja fer vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme i vrši se u slučajevima kada neto sadašnja vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme materijalno značajno odstupa od fer vrijednost sredstva na dan bilansa stanja.

Povećanja nastala prilikom revalorizacije se knjiže u korist revalorizacionih rezervi, osim za iznose za koje ta povećanja predstavljaju storniranje iznosa smanjenja vrijednosti, koja su po ranijim revalorizacijama bila utvrđena za ista ta sredstva i koja su, u ranijim periodima, bila priznata kao trošak, u kom slučaju se revalorizacijom utvrđeno povećanje knjiži u korist bilansa uspjeha do iznosa do koga je ranije smanjenje bilo knjiženo kao trošak. Smanjenja utvrđena na osnovu revalorizacije se evidentiraju na teret bilansa uspjeha u iznosima koji prelaze eventualne prethodne pozitivne efekte revalorizacije evidentirane u korist revalorizacionih rezervi.

Nezavisna procjena građevinskih objekata sa stanjem na dan 31. decembra 2005. godine izvršena je od strane ovlaštenog procjenitelja, metodom tržišne vrijednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Nekretnine i oprema (nastavak)

Oprema je na dan 31. decembra 2008. godine iskazana po nabavnoj i umanjena za ispravku vrijednosti. Oprema nabavljena u toku godine evidentira se po nabavnoj vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za sve troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Po procjeni rukovodstva Društva, nije bilo značajnijih promjena u fer vrijednosti nekretnina i opreme na dan 31. decembra 2008. godine koje bi zahtjevale novu procjenu vrijednosti.

Naknadni troškovi: troškovi zamjene dijelova nekretnina i opreme (ugradnja novih rezervnih dijelova), troškovi adaptacija, remonta i generalnih popravki priznaju se kao povećanje sadašnje vrijednosti nekretnina i opreme ako je vjerovatno da će po tom osnovu doći do priliva budućih ekonomskih koristi i ako se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti. Troškovi nastali po osnovu tekućeg održavanja nekretnina i opreme: zamjena i ugradnja sitnih rezervnih dijelova i potrošnog materijala, kao i troškovi svakodnevnih popravki opreme, smatraju se rashodom perioda u kom su nastali.

Gubici ili dobiti nastali pri otuđenju ili rashodovanju nekretnina, postrojenja i opreme utvrđeni su kao razlika između iznosa dobijenog prodajom i vrijednosti po kojoj se vode nekretnine, postrojenja i oprema i priznaju se u korist ili na teret bilansa uspjeha.

3.8. Amortizacija

Amortizacija nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja se obračunava na nabavnu vrijednost nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja na početku godine, kao i na nekretnine, opremu i nematerijalna ulaganja stavljena u upotrebu tokom godine, primjenom proporcionalnog metoda.

Primijenjene stope su sljedeće:

	Korisni vijek (godina)	Stopa (%)	Stopa koja se priznaje u poreskom bilansu (%)
Softveri	5	20.00	30.00
Ostala nematerijalna ulaganja	3	33.33	30.00
Građevinski objekti	10-33	3.33-10	5.00
Računari i računarska oprema	3	33.33	30.00
Automobili	5	20.00	15.00
Rashladni uređaji, telefoni, telefaks	5	20.00	15.00
Kancelarijske mašine	5-6	16.5-20	20.00
Kancelarijski namještaj	3-6.5	15-33.33	20.00

U skladu sa Članom 13 stav 6 Zakona o porezu na dobit pravnih lica („Sl. List CG” br. 80/2004 i br. 40/2008) amortizacija licenci, ostalih nematerijalnih ulaganja i građevinskih objekata za poreske svrhe obračunava se primjenom proporcionalnog metoda, odnosno opreme i aplikativnih softvera primjenom degresivnog metoda za cijeli period, bez obzira na datum aktivacije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9. Obezvrjeđenje vrijednosti imovine

Na dan bilansa stanja, rukovodstvo Društva analizira vrijednosti sredstava prikazanih u finansijskim izvještajima. Ukoliko postoji indikacija da za neko sredstvo postoji obezvrjeđenje, naknadivi iznos te imovine se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvrjeđenja. Ukoliko je naknadivi iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti iskazane u finansijskim izvještajima, vrijednost sredstva iskazanog u finansijskim izvještajima se smanjuje do svoje naknadive vrijednosti.

Obezvrjeđenje se priznaje kao trošak tekućeg perioda i evidentira u okviru ostalih poslovnih rashoda. Ako se kasnije poništi obezvrjeđenje, vrijednost sredstva prikazana u finansijskim izvještajima se povećava do promijenjene procjene naknadivog iznosa, ali tako da povećana vrijednost prikazana u finansijskim izvještajima ne prelazi iznos koji bi bio prikazan da se u proteklim godinama nije računalo obezvrjeđenje. Poništenje obezvrjeđenja se računa kao prihod tekućeg perioda, ukoliko sredstvo nije prikazano u finansijskim izvještajima po revalorizovanoj vrijednosti, kada se poništenje obezvrjeđenja tretira kao povećanje revalorizacione rezerve.

3.10. Finansijski instrumenti

Finansijska imovina razvrstana je u sljedeće kategorije: učešća u kapitalu pridruženih entiteta, hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju, oročeni depoziti i potraživanja iz poslovnih odnosa. Klasifikacija finansijske imovine zavisi od prirode i namjene finansijskog sredstva i utvrđena je u vrijeme početnog priznanja.

Učešća u kapitalu pridruženih entiteta

Učešća u kapitalu pridruženih entiteta predstavljaju ulaganja u osnivački kapital Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore i prikazana su po su po prvobitnoj vrijednosti ulaganja. Ulaganje u pridružene entitete predstavlja ulaganje u kojima Društvo ima udio u vlasništvu između 20% i 50% ili u kojima ima značajan uticaj, ali koja nisu pod njegovom kontrolom.

Ukoliko iznos gubitka u pridruženom entitetu prevazilazi ulog, Društvo ne evidentira iznos gubitka iznad uloga, ukoliko nije stvorilo obaveze ili izvršilo plaćanja u ime pridruženog društva.

Finansijska ulaganja namijenjena trgovanju

Ulaganja u hartije od vrijednosti namijenjena trgovanju predstavljaju plasmane u akcije privrednih društava koji se kotiraju na tržištima hartija od vrijednosti u Crnoj Gori i Srbiji i prikazana su u okviru obrtne imovine.

Navedeni plasmani iskazani su po nabavnoj vrijednosti ulaganja, a nakon početnog priznavanja vrednuju se po njihovoj fer vrijednosti, bez odbitka za troškove transakcija koji mogu nastati prilikom prodaje ili drugog otuđenja. Dobit ili gubitak proistekao iz promjene fer vrijednosti plasmana u hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju priznaju se u bilansu uspjeha.

Fer vrijednost hartija od vrijednosti koje se kotiraju na aktivnim tržištima zasniva se na važećim cijenama ponude. U slučajevima kada ne postoji aktivno tržište odnosno kada se hartije od vrijednosti u vlasništvu Društva ne kotiraju na aktivnim tržištima, fer vrijednost navedenih finansijskih ulaganja Društvo utvrđuje pomoću različitih tehnika procjene. Tehnike procjene obuhvataju primjenu metode jednakih uslova poslovanja, analizu diskontovanog toka gotovine, metode za određivanje cijena opcija i ostale tehnike procjene koje su zastupljene na tržištu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Finansijski instrumenti (nastavak)

Finansijska ulaganja namijenjena trgovanju (nastavak)

Finansijska ulaganja se isknižavaju onda kada pravo na priliv po osnovu finansijskog ulaganja prestane, odnosno, kada Društvo suštinski prenese sve rizike i koristi od vlasništva.

Iznos više/(manje) ostvarene prodajne vrijednosti po osnovu prodaje hartija od vrijednosti u odnosu na vrijednost koja je iskazana u poslovnim knjigama Društva, iskazuje se kao dobitak / (gubitak) u bilansu uspjeha i prikazuje kao dio ostalih poslovnih prihoda ili ostalih poslovnih rashoda.

Otpis ulaganja u hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju vrši se u cjelosti za akcije privrednih društava koja su trajno prestala sa poslovanjem ili za koja je okončan postupak stečaja. Djelimičan otpis dugoročnih finansijskih plasmana vrši se za akcije privrednih društava kod kojih je došlo do smanjenja akcijskog kapitala po osnovu pokrića gubitaka iz poslovanja u skladu sa Odlukom Skupštine akcionara navedenih privrednih društava.

Potraživanja iz poslovnih odnosa i oročeni depoziti

Potraživanja iz poslovnih odnosa i ostala potraživanja sa fiksnim ili utvrdivim plaćanjima koja se ne kotiraju na aktivnom tržištu mjere se po amortizovanom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope umanjen za umanjenje vrijednosti na osnovu procjene rukovodstva o njihovoj vjerovatnoj naplativosti.

Prihod od kamate se priznaje primjenom efektivne kamatne stope, osim za kratkoročna potraživanja kada bi priznavanje kamate bilo nematerijalno.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Finansijska imovina se evaluira sa ciljem identifikacije indikatora umanjenja vrijednosti na datum sastavljanja finansijskih izvještaja. Finansijska imovina je pretrpjela umanjenje vrijednosti tamo gdje je dokazano da, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznanja finansijske imovine, procijenjeni budući novčani tokovi investicije su izmijenjeni.

Objektivni dokaz umanjenja finansijske imovine može uključiti:

- značajnu finansijsku teškoću pravnog lica; ili
- kašnjenje ili propust u plaćanju; ili
- kada postane vjerovatno da će dužnik otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

Knjigovodstvena vrijednost potraživanja iz poslovnih odnosa umanjuje se upotrebom računa umanjenja vrijednosti. Kada je potraživanje nenaplativo, otpisuje se preko računa umanjenja vrijednosti. Naknadne naplate ranije otpisanih iznosa se knjiže na teret umanjenja vrijednosti. Promjene u knjigovodstvenoj vrijednosti računa umanjenja vrijednosti se priznaju u bilansu uspjeha.

Ako se u sljedećem periodu iznos gubitka od umanjenja smanji i smanjenje se objektivno može povezati sa događajem koji je nastao nakon priznavanja umanjenja vrijednosti, prethodno priznati gubitak od umanjenja vrijednosti se ispravlja kroz bilans uspjeha u mjeri koja neće rezultirati knjigovodstvenim iznosom većim nego što bi bio amortizovani trošak da nije došlo do priznavanja umanjenja vrijednosti na datum kada je umanjenje vrijednosti ispravljeno.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Finansijski instrumenti (nastavak)

Prestanak priznavanja finansijske imovine

Društvo prestaje priznavati finansijsku imovinu samo kada ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine isteknu; ili ako prenese finansijsku imovinu, pa samim tim i sve rizike i nagrade od vlasništva sredstva na drugi subjekt. Ako Društvo ne prenese niti zadrži suštinski sve rizike i povrate od vlasništva i zadrži kontrolu nad finansijskom imovinom, Društvo nastavlja da priznaje finansijsku imovinu.

Novčana sredstva i novčani ekvivalenti

U izvještajima novčanih tokova pod novčanim sredstvima podrazumijevaju se novčana sredstva u blagajni i novčana sredstva na računima kod poslovnih banaka. Novčani ekvivalenti su kratkoročna, visoko likvidna ulaganja koja se brzo pretvaraju u poznate iznose gotovine i nisu pod značajnim uticajem rizika promjena vrijednosti. Novčane ekvivalente predstavljaju oročeni depoziti kod poslovnih banaka na period do tri mjeseca.

Obaveze prema dobavljačima

Obaveze prema dobavljačima se prvobitno prikazuju u iznosima primljenih sredstava, a nakon toga se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti uz primjenu ugovorene kamatne stope koja aproksimira efektivnoj kamatnoj stopi.

Prestanak priznavanja finansijske obaveze

Društvo prestaje priznavati finansijsku obavezu kada, i samo kada, su obaveze Društva otpuštene, otkazane ili ističu.

Lizing

Lizing se klasifikuje kao finansijski lizing u svim slučajevima kada se lizingom, na Društvo, prenose u najvećoj mjeri svi rizici i koristi koji proizilaze iz vlasništva nad sredstvima. Svaki drugi lizing se klasifikuje kao operativni lizing.

Sredstva koja se drže po ugovorima o finansijskom lizingu se priznaju u bilansu stanja Društva po sadašnjoj vrijednosti minimalnih rata lizinga utvrđenih na početku perioda lizinga. Odgovarajuća obaveza prema davaocu lizinga se uključuje u bilans stanja kao obaveza po finansijskom lizingu.

Plaćanja po osnovu ugovora o operativnom lizingu priznaju se ravnomjerno kao trošak tokom perioda trajanja lizinga.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve se formiraju po osnovu efekata revalorizacije, odnosno efekata izvršene procjene vrijednosti nekretnina koju je Društvo izvršilo u skladu sa metodom računovodstvenog obuhvatanja i iskazivanja njihove vrijednosti, koji je dozvoljeni računovodstveni tretman u skladu sa MRS 16 - „Nekretnine, postrojenja i oprema“. Pozitivan efekat procjene vrijednosti priznaje se kao prihod u bilansu uspjeha do onog iznosa do kojeg se ukida negativan efekat procjene vrijednosti, koji je prethodno priznat kao rashod u bilansu uspjeha.

Društvo je u skladu sa Odlukama Skupštine akcionara od 18. avgusta 2006. godine izvršilo emisiju akcija po osnovu pretvaranja revalorizacionih rezervi u akcijski kapital u iznosu EUR 70,354 koje su odobrene Rješenjem Komisije za hartije od vrijednosti Crne Gore („Sl. list CG”, br. 10/2007).

3.12. Rezervisanja za prijavljene a neriješene štete

Rezervisanja za nastale prijavljene a neriješene štete, vrše se na osnovu procjene iznosa svake pojedinačne štete osim za štete za koje, na osnovu raspoložive dokumentacije, nije moguće izvršiti takvu procjenu, a za koje se rezervacija sredstava vrši na osnovu prosječne riješene štete u odnosnoj vrsti osiguranja.

Štete u sporu rezervišu se u iznosu za koji se očekuje da bi mogao biti utvrđen od strane nadležnog suda, uključujući pripadajuće kamate i troškove spora.

3.13. Garantni fond

Garantni fond čine sredstva formirana izdvajanjem doprinosa garantnom fondu na teret bilansa uspjeha tekućeg perioda radi ekonomske zaštite putnika i oštećenih trećih lica i sredstva od ostvarenih regresnih zahtjeva prema licima koja nisu zaključila ugovor o obaveznom osiguranju. Sredstva garantnog fonda su strogo namjenska i vode se na posebnom računu pri Nacionalnom birou osiguravača Crne Gore.

Nacionalni biro osiguravača Crne Gore je 4. maja 2007. donio Odluku o utvrđivanju visine doprinosa i korišćenju sredstava garantnog fonda. Navedenom odlukom je utvrđeno da se doprinos za obrazovanje sredstava garantnog fonda formira iz tehničke premije obaveznog osiguranja vlasnika, od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima množenjem broja motornih vozila za koje je zaključen ugovor o osiguranju sa iznosima navedenim u pregledu koji slijedi:

<u>Vrsta vozila</u>	<u>(Iznosi u EUR)</u>
Putnička vozila	6
Teretna vozila	20
Autobusi	40
Ostala motorna vozila	5
Granično osiguranje	3

Obračun i uplata doprinosa garantnom fondu primjenjuje se na sva zaključena obavezna osiguranja od 1. juna 2006. godine što je predviđeno Članom 23. navedene odluke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.14. Rezervisanja za nastale a neprijavljene štete

Rezervisanja sredstava za nastale a neprijavljene štete utvrđuju se na osnovu podataka o riješenim i rezervisanim, nastalim prijavljenim a neriješenim štetama, na bazi strukture portfolia, ostvarenih rezultata, statističkih podataka, pokriva portfolia putem reosiguranja i drugih relevantnih činjenica za posljednje tri godine, uključujući godinu za koju se vrši obračun. Novim Zakonom o osiguranju nije propisano obavezno izdvajanje u rezerve za masovne i katastrofalne štete.

3.15. Doprinos za preventivu

Doprinos za preventivu se utvrđuje u visini od:

<u>Vrsta osiguranja</u>	<u>% od premije osiguranja</u>
Autoodgovornost	0.80%
Auto kasko	2.00%
Nezgode	2.00%
Putnici	0.80%
Imovina	2.00%
Transport	2.00%

Doprinos za preventivu koristi se za sprovođenje mjera u cilju sprječavanja i suzbijanja rizika koji ugrožavaju osiguranu imovinu i lica.

3.16. Pravična (fer) vrijednost

Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. Ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Društva vrši procjenu rizika i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

4. GLOBALNA EKONOMSKA KRIZA

Zbog tekuće globalne ekonomske krize i njenog nepovoljnog uticaja na domaće ekonomske aktivnosti na lokalnom tržištu Crne Gore, očekuje se da će Društvo poslovati u još težim uslovima i još nesigurnijem ekonomskom okruženju tokom 2009. godine, a moguće i nakon toga. Uticaj krize na poslovanje Društva se trenutno ne može u potpunosti predvidjeti i stoga postoji element opšte nesigurnosti.

Tekuća finansijska kriza do sada je ograničeno uticala na finansijski položaj i uspješnost poslovanja Društva, uglavnom zahvaljujući internim aktima za upravljanje rizicima i ograničenjima koje nameću važeće pravne odredbe. Društvo redovno prati kreditni rizik i rizik likvidnosti. Očekuje se da će i likvidnost u budućem periodu biti na zadovoljavajućem nivou, bez potrebe za dodatnom finansijskom podrškom. Pogoršanje ekonomske situacije u zemlji vjerovatno će uticati na položaj određenih industrijskih grana, kao i na sposobnost nekih klijenata da servisiraju svoje kreditne obaveze. Takva situacija može uticati na rezervisanja Društva za gubitke po osnovu obezvrjeđenja u 2009. godini, kao i na druga područja u kojima se od rukovodstva Društva očekuje da daje procjene. Finansijski izvještaji za 2008. godinu sadrže značajne računovodstvene procjene koje se odnose na rezervisanja. Stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena. Društvo će se u 2009. godini usredsrediti na upravljanje svojim finansijskim portfoliom u skladu s promjenama u poslovnom okruženju, kao i na očuvanje svog položaja na tržištu.

5. PRIHODI OSNOVNE DJELATNOSTI

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2008.	2007.
Prihodi od premija osiguranja:		
- nezgoda	388,990	389,323
- osiguranje od autoodgovornosti	191,455	623
- civil požar	149,790	156,378
- lom mašina	105,478	90,338
- lom stakla	46,522	47,355
- provalna krađa	37,593	28,129
- požar industrija	43,635	60,854
- objekti u izgradnji	8,480	22,372
- putno zdravstveno	57,345	61,755
- ostalo	124,566	35,749
	<u>1,153,854</u>	<u>892,876</u>
Prihodi od režijskog dodatka	390,499	317,654
Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja za štete (napomena 26)	115,206	46,750
Prihodi od premija reosiguranja	75,035	51,025
Ostali prihodi osnovne djelatnosti	9,079	-
	<u>1,743,673</u>	<u>1,308,305</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

6. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2008.	2007.
Dobici po osnovu vrednovanja hartija od vrijednosti namijenjenih trgovanju	5,791	324,341
Ostali poslovni prihodi	16,428	19,661
	<u>21,931</u>	<u>344,002</u>

7. NAKNADE ŠTETA OSTALIH OSIGURANJA

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2008.	2007.
Naknade šteta po osnovu:		
- civil požar	164,833	97,885
- nezgoda	356,194	268,196
- lom mašina	164,823	103,956
- požar industrija	36,368	62,171
- provalne krađe	10,348	800
- kasko	20,046	15,774
- putno osiguranje	2,692	15,498
- autoodgovornost	41,088	-
- ostala osiguranja	15,619	3,949
	<u>812,011</u>	<u>568,229</u>
Ostali troškovi naknada šteta	16,249	35,359
Troškovi vještačenja i kontrole šteta	34,355	34,525
Prihodi od učešća u naknadi šteta u reosiguranju	(286,473)	(244,116)
	<u>576,142</u>	<u>393,997</u>

8. REZERVISANJA I TROŠKOVI DOPRINOSA

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2008.	2007.
Rezervisanja za štete (napomena 26)	274,958	115,206
Doprinos za preventivu	17,884	25,988
Doprinos garantnom fondu	30,780	-
Vatrogasni doprinos	1,365	1,045
	<u>324,987</u>	<u>142,239</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

9. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2008.	2007.
Neto zarade i naknade zarada	227,426	126,665
Porezi na zarade i naknade zarada	62,918	29,995
Doprinosi na zarade i naknade zarada na teret zaposlenih	70,350	36,537
Doprinosi na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	57,655	31,595
Troškovi toplog obroka i prevoza	11,741	7,832
Troškovi po osnovu ugovora o djelu	14,352	17,287
Troškovi regresa	4,620	2,385
Ostali lični rashodi	33,965	4,552
	<u>483,027</u>	<u>256,848</u>

10. OSTALI TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2008.	2007.
Troškovi reprezentacije	24,930	12,413
Troškovi zastupanja i posredovanja	35,453	5,499
Troškovi naknada	19,593	7,582
Troškovi usluga i zakupnina	70,963	25,865
Troškovi reklame i propagande	94,111	33,533
Troškovi članarina	25,717	-
Bankarske i brokerske provizije	9,465	13,710
Troškovi materijala	18,916	18,673
Troškovi goriva i energije	6,446	5,654
Troškovi premije osiguranja	6,803	768
Troškovi sponzorstva	23,570	65,487
Ostali nematerijalni troškovi	19,651	18,620
	<u>355,618</u>	<u>207,804</u>

11. OSTALI POSLOVNI RASHODI

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2008.	2007.
Otpis potraživanja po osnovu premija osiguranja (napomena 17)	70,700	125,896
Gubici po osnovu svođenja na fer vrijednost hartija od vrijednosti namijenjenih trgovanju	382,376	17,177
Troškovi donacija za humanitarne svrhe	2,956	9,835
Ostali poslovni rashodi	51,914	56,618
	<u>507,946</u>	<u>209,526</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

12. FINANSIJSKI PRIHODI, NETO

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2008.	2007.
Prihodi od kamata	69,651	54,576
Ostali finansijski prihodi	2,540	2,104
Rashodi kamata	(3,111)	(5,435)
	<u>69,080</u>	<u>51,245</u>

13. NEMATERIJALNA ULAGANJA

	(Iznos u EUR)			
	Softveri, licence i slična prava	Ostala nematerijalna ulaganja	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje, 1. januara 2007. godine	50,834	-	17,815	68,649
Povećanja	-	-	41,232	41,232
Prenosi	57,668	1,379	(59,047)	-
Stanje, 31. decembra 2007. godine	<u>108,502</u>	<u>1,379</u>	<u>-</u>	<u>109,881</u>
Stanje, 1. januara 2008. godine	108,502	1,379	-	109,881
Povećanja	-	-	13,869	13,869
Prenosi	13,869	-	(13,869)	-
Stanje, 31. decembra 2008. godine	<u>122,371</u>	<u>1,379</u>	<u>-</u>	<u>123,750</u>
Ispravka vrijednosti				
Stanje, 1. januara 2007. godine	27,166	-	-	27,166
Amortizacija	14,994	459	-	15,453
Stanje, 31. decembra 2007. godine	<u>42,160</u>	<u>459</u>	<u>-</u>	<u>42,619</u>
Stanje, 1. januara 2008.	42,160	459	-	42,619
Amortizacija	22,322	460	-	22,782
Stanje, 31. decembra 2008. godine	<u>64,482</u>	<u>919</u>	<u>-</u>	<u>65,401</u>
Sadašnja vrijednost				
31. decembra 2008. godine	<u>57,889</u>	<u>460</u>	<u>-</u>	<u>58,349</u>
1. januara 2008. godine	<u>66,342</u>	<u>920</u>	<u>-</u>	<u>67,262</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

14. NEKRETNINE I OPREMA

	(Iznos u EUR)		
	<u>Građevinski objekti</u>	<u>Oprema</u>	<u>Ukupno</u>
Nabavna vrijednost			
Stanje, 1. januara 2007. godine	218,404	107,973	326,377
Povećanja	-	40,483	40,483
Stanje, 31. decembra 2007. godine	<u>218,404</u>	<u>148,456</u>	<u>366,860</u>
Stanje, 1. januara 2008. godine	218,404	148,456	366,860
Povećanja	-	61,568	61,568
Rashodovanje i otpis	-	(7,861)	(7,861)
Stanje, 31. decembra 2008. godine	<u>218,404</u>	<u>202,163</u>	<u>420,567</u>
Ispravka vrijednosti			
Stanje, 1. januara 2007. godine	23,025	63,277	86,302
Amortizacija	7,273	19,367	26,640
Stanje, 31. decembra 2007. godine	<u>30,298</u>	<u>82,644</u>	<u>112,942</u>
Stanje, 1. januara 2008. godine	30,298	82,644	112,942
Amortizacija	7,273	33,874	41,147
Rashodovanje i otpis	-	(7,701)	(7,701)
Stanje, 31. decembra 2008. godine	<u>37,571</u>	<u>108,817</u>	<u>146,388</u>
Sadašnja vrijednost			
31. decembra 2008. godine	<u>180,833</u>	<u>93,346</u>	<u>274,179</u>
1. januara 2008. godine	<u>188,106</u>	<u>65,812</u>	<u>253,918</u>

15. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

		(Iznos u EUR)	
	Kamatna stopa/ Učešće	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
Dugoročno oročeni depoziti – instrumenti obezbjeđenja			
Udruženje osiguravača Srbije, Beograd	6%	300,000	300,000
Udruženje osiguravača Srbije, Beograd	6%	200,000	200,000
		<u>500,000</u>	<u>500,000</u>
Učešće u kapitalu			
Nacionalni biro osiguravača Crne Gore	16.67%	50,000	50,000
Ostali dugoročni finansijski plasmani		<u>4,738</u>	<u>4,738</u>
		<u>554,738</u>	<u>554,738</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

15. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (nastavak)

Dugoročno oročeni depozit sa stanjem na dan 31. decembra 2008. godine u iznosu EUR 300,000 odnosi se na sredstva oročena kao obezbjeđenje garancije u korist Udruženja osiguravača Srbije („Udruženje osiguravača“). Udruženje osiguravača je 2. novembra 2006. godine sa Ministarstvom finansija Crne Gore („Ministarstvo finansija“) potpisalo Sporazum o obavljanju poslova garantnog fonda, zelene karte, autoodgovornosti i proširivanju teritorijalnog važenja osiguranja autoodgovornosti. Sporazum se odnosi na obavljanje poslova obrade šteta iz osnova autoodgovornosti i proširivanja polise na teritoriju Crne Gore čime ista stiče status međunarodne karte osiguranja autoodgovornosti. U skladu sa navedenim, Ministarstvo finansija kao predstavnik društava za osiguranje iz Crne Gore i garant za izvršavanje njihovih obaveza u međunarodnom sistemu zelene karte obezbijedilo je da se u korist Udruženja osiguravača oroče sredstva u iznosu EUR 300,000. Ugovorena kamatna stopa je fiksna i iznosi 6% na godišnjem nivou.

Udruženje osiguravača i Ministarstvo finansija su se sporazumjeli da od 3. juna 2006. godine Udruženje osiguravača obavlja poslove u međunarodnom sistemu zelene karte, autoodgovornosti i za društva za osiguranje registrovana u Crnoj Gori. U skladu sa navedenim, Društvo je na račun Udruženja osiguravača uplatilo revolving depozit u visini iznosa jednog samopridržaja ugovora o reosiguranju obaveza po međunarodnoj zelenoj karti za uredno izvršenje tekućih obaveza Društva po osnovu međunarodne zelene karte u iznosu EUR 200,000. Ugovorena kamatna stopa je fiksna i iznosi 6% na godišnjem nivou.

Dugoročni finansijski plasman sa stanjem na dan 31. decembra 2008. godine u iznosu EUR 50,000 odnosi se na učešće u kapitalu Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore. Ciljevi biroa su: unaprijeđenje, razvoj i afirmisanje profesije osiguranja; usklađivanje djelatnosti i unaprijeđenje poslovanja članova biroa; povezivanje i učlanjivanje u međunarodne organizacije i asocijacije osiguranja u inostranstvu; unaprijeđenje saradnje sa međunarodnim organizacijama i asocijacijama osiguranja i ostvarivanje zajedničkih interesa članova u zemlji i inostranstvu. Društvo kao član biroa stiče pravo na jedan glas na svakih EUR 10,000 učešća u kapitalu, kao i na pravo dijela imovine u slučaju likvidacije ili prestanka rada biroa. Društvo ima obavezu da po navedenom osnovu uplaćuje mjesečnu članarinu u iznosu od EUR 1,000 za finansiranje rada biroa.

16. HARTIJE OD VRIJEDNOSTI NAMIJENJENE TRGOVANJU

	(Iznos u EUR)	
	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
Hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju		
- privrednih društava u zemlji	262,962	500,041
- privrednih društava u inostranstvu	43,349	38,452
	<u>306,311</u>	<u>538,493</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

16. HARTIJE OD VRIJEDNOSTI NAMIJENJENE TRGOVANJU (nastavak)

Hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju privrednih društava u zemlji sa stanjem na dan 31. decembra 2008. godine prikazane su u pregledu koji slijedi:

	Učešće	31. decembar 2008.	(Iznos u EUR) 31. decembar 2007.
Prva banka Crne Gore A.D., Podgorica	0.08	177,120	216,370
Fond zajedničkog ulaganja „Trend“ A.D., Podgorica	0.22	24,299	62,392
HTP „Mimoza“ A.D., Tivat	0.16	18,501	44,207
Elektroprivreda Crne Gore A.D., Nikšić	0.00	15,907	36,964
Crnogorski telekom A.D., Podgorica	0.01	11,904	-
Institut za fizikalnu medicinu, rehabilitaciju i reumatologiju „Simo Milošević“, Herceg Novi	0.03	4,784	21,609
Kombinat aluminijuma Podgorica A.D., Podgorica	0.03	2,792	57,215
HTP Ulcinjska rivijera, Ulcinj	0.02	2,752	16,612
Fond zajedničkog ulaganja „Euro Fond“ A.D., Podgorica	0.03	2,163	37,373
Rudnik uglja A.D., Pljevlja	0.02	1,182	-
Montenegro berza A.D., Podgorica	0.87	990	2,101
Fond zajedničkog ulaganja „MIG“ A.D., Podgorica	0.02	568	5,198
		<u>262,962</u>	<u>500,041</u>

Društvo je kao sredstvo obezbjeđenja urednog vraćanja obaveza po osnovu dugoročnog kredita koje je Vlada Crne Gore – Ministarstvo finansija odobrilo Prvoj banci Crne Gore A.D., Podgorica, založilo ukupan iznos plasmana u akcijskom kapitalu navedene banke. Društvo ne može otuđiti navedeni plasman sve dok Prva banka Crne Gore A.D., Podgorica ne izmiri obaveze po navedenom osnovu.

Hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju privrednih društava u inostranstvu sa stanjem na dan 31. decembra 2008. godine prikazane su u pregledu koji slijedi:

	Učešće	31. decembar 2008.	(Iznos u EUR) 31. decembar 2007.
Vojvođanska banka A.D., Novi Sad - Srbija	0.00	26,337	26,337
Dunav RE A.D., Beograd - Srbija	0.24	17,012	12,115
		<u>43,349</u>	<u>38,452</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

17. POTRAŽIVANJA IZ POSLOVNIH ODNOSA

	(Iznos u EUR)	
	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
Potraživanja po osnovu premija osiguranja	1,500,073	1,153,740
Potraživanja po osnovu šteta iz reosiguranja	82,740	37,531
Potraživanja po osnovu kamata na nenaplaćene premije osiguranja	206,596	206,596
	<u>1,789,409</u>	<u>1,397,867</u>
Minus: Obezvrjeđenje	(431,515)	(360,815)
	<u>1,357,894</u>	<u>1,037,052</u>
Potraživanja po osnovu datih avansa za kupovinu hartija od vrijednosti	220,426	350,000
Potraživanja za kamatu po osnovu kratkoročnih finansijskih plasmana	41,058	12,450
Potraživanja po osnovu pretplate poreza na dobit	15,371	-
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	39,058	20,146
	<u>1,673,807</u>	<u>1,420,784</u>

Potraživanja po osnovu datih avansa za kupovinu hartija od vrijednosti sa stanjem na dan 31. decembra 2008. godine u iznosu EUR 220,426 (31. decembra 2007. godine: EUR 350,000) odnose se na avanse date povezanom licu – Ovlašćenom učesniku na tržištu hartija od vrijednosti Monteadria Broker - Diler A.D., Podgorica u 2007. godini.

Promjene na obezvrjeđenju vrijednosti potraživanja iz poslovnih odnosa u toku 2008. i 2007. godine prikazane su u sljedećem pregledu:

	(Iznosi u EUR)	
	2008.	2007.
Stanje na početku godine	360,815	234,919
Obezvrjeđenje u toku godine (napomena 11)	70,700	125,896
	<u>431,515</u>	<u>360,815</u>

18. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	(Iznosi u EUR)			
	Period (dani)	Godišnja kamatna stopa	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
Prva banka Crne Gore A.D., Podgorica	90	5%	428,952	428,952
Hipotekarna banka A.D., Podgorica	180	5.2%	120,000	-
Crnogorska komercijalna banka A.D., Podgorica	90-180	6%-9.4%	78,691	203,691
NLB Montenegro banka A.D., Podgorica	90	4.5%	85,180	205,180
			<u>712,823</u>	<u>837,823</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

18. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (nastavak)

Kratkoročno oročeni depozit kod Prve banke Crne Gore A.D., Podgorica sa stanjem na dan 31. decembra 2008. godine u iznosu EUR 428,952 predstavlja instrument obezbjeđenja urednog vraćanja kredita koji je navedena banka odobrila privrednom društvu UTIP Crna Gora A.D., Podgorica.

U januaru 2009. godine Prva banka Crne Gore A.D., Podgorica je iskoristila obezbjeđenje i prenijela sredstva depozita u iznosu EUR 100,479. S tim u vezi, Društvo je 16. januara 2009. godine Zaključilo Protokol sa UTIP-om Crna Gora A.D., Podgorica kojim se iznos duga po navedenom osnovu u visini EUR 10,000 mjesečno vraća Društvu. Do datuma izdavanja ovih finansijskih izvještaja Društvo je naplatilo iznos predviđen Protokolom.

19. NOVČANA SREDSTVA I NOVČANI EKVIVALENTI

	(Iznosi u EUR)	
	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
Žiro računi	140,502	134,499
Blagajna	136	115
	<u>140,638</u>	<u>134,614</u>

20. AKCIJSKI KAPITAL

	(Iznosi u EUR)					
	31. decembar 2008.			31. decembar 2007.		
	Broj akcija	%	Vrijednost	Broj akcija	%	Vrijednost
Fjord A.D., Kotor	41,689	67.98	2,131,525	41,671	67.95	2,130,605
Labović Vukašin	11,567	18.86	591,411	11,783	19.21	602,455
Vineks KO d.o.o.	4,598	7.50	235,092	1,488	2.43	76,080
Duvanski kombinat A.D., Podgorica	1,123	1.83	57,418	1,123	1.83	57,418
Monte-Adria Broker Diler A.D., Podgorica	355	0.58	18,151	355	0.58	18,151
Ekos Holding korporacija, Peć	277	0.45	14,163	846	1.38	43,255
Fetahović Fuad	270	0.44	13,805	-	0.00	-
Jovović Aleksandar	205	0.33	10,481	-	0.00	-
Ostali akcionari	1,244	2.03	63,605	4,062	6.62	207,687
	<u>61,328</u>	<u>100.00</u>	<u>3,135,651</u>	<u>61,328</u>	<u>100.00</u>	<u>3,135,651</u>

Akcijski kapital Društva sa stanjem na dan 31. decembra 2008. godine sastoji se od 61,328 običnih akcija sa pravom glasa, pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 51.1292. Ukupan broj akcionara Društva sa stanjem na dan 31. decembra 2008. godine iznosi 31.

Akcije Društva se kotiraju na Montenegro berzi akcija u Crnoj Gori. Tržišna vrijednost jedne akcije Društva na dan 31. decembra 2008. godine iznosi EUR 89 (31. decembra 2007. godine: EUR 103).

Društvo je registrovano za obavljanje poslova svih vrsta neživotnih osiguranja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

20. AKCIJSKI KAPITAL (nastavak)

Ministarstvo finansija Crne Gore je 30. juna 1997. godine donijelo Rješenje broj br.4/1-12-039/97 kojim se Akcionarskom društvu za osiguranje Swiss osiguranje, Podgorica izdaje dozvola za rad za obavljanje poslova svih vrsta neživotnih osiguranja. U skladu sa Zakonom o osiguranju, Društvo za osiguranje je dužno da obezbijedi početni fond sigurnosti u protivvrijednosti EUR u visini koja nije manja od EUR 2,250,000.

Skupština Društva je 27. aprila 2007. godine donijela Odluku o emitovanju 19,500 akcija ukupne vrijednosti EUR 997,019. Komisija za hartije od vrijednosti je 23. jula 2007. godine donijela Rješenje broj 02/1-16/4-07 o uspješnosti XIV emisije akcija Društva ukupne vrijednosti EUR 997,019 EUR, što čini 19,500 redovnih akcija serije N, pojedinačne nominalne vrijednosti 51.1291 EUR („Sl. list CG“ broj 10/07). Registracija promjene podataka po osnovu navedene emisije akcija izvršena je u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici 22. oktobra 2007. godine pod registarskim brojem 4-0000110/024.

21. DUGOROČNA REZERVISANJA

	(Iznosi u EUR)	
	<u>31. decembar 2008.</u>	<u>31. decembar 2007.</u>
Rezervisanja za masovne i katastrofalne štete	2,664	2,664
Rezervisanja za naknade zaposlenima	<u>15,697</u>	<u>15,697</u>
	<u>18,361</u>	<u>18,361</u>

Rezervisanje za naknade zaposlenima u potpunosti se odnose na dugoročna rezervisanja po osnovu otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjavanja uslova.

Pretpostavke korišćene u procjeni aktuara su sljedeće:

	<u>2007.</u>
Nominalna diskontna stopa	8.5%
Očekivana stopa nominalnog rasta zarada	2.6%

Sadašnja vrijednost očekivanih budućih isplata otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjavanja uslova utvrđena je od strane nezavisnog ovlašćenog aktuara sa stanjem na dan 31. decembra 2007. godine u skladu sa pravilima aktuarske matematike.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

22. OSTALE DUGOROČNE OBAVEZE

Ostale dugoročne obaveze sa stanjem na dan 31. decembra 2008. godine u iznosu od EUR 22,707 odnose se na obaveze po osnovu Ugovora o finansijskom lizingu za nabavku službenih automobila Toyota Yaris sklopljenim 30. maja 2008. godine sa S Leasing d.o.o., Podgorica i za nabavku službenog automobila Ford sklopljenog 25. jula 2007. godine sa Prvom bankom Crne Gore A.D., Nikšić. Otplata kreditnog dijela lizing aranžmana vrši se u 60 jednakih mjesečnih rata.

	Zbir minimalnih rata lizinga		(Iznosi u EUR) Sadašnja vrijednost minimalnih rata lizinga	
	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
<i>Dospijeva za plaćanje:</i>				
- do jedne godine	15,616	11,378	13,119	9,993
- od jedne do tri godine	16,561	10,152	13,344	9,673
- preko tri godine	9,996	-	9,362	-
	42,173	21,530	35,825	19,666
Minus budući troškovi finansiranja	6,348	1,864		
Sadašnja vrijednost minimalnih rata lizinga	35,825	19,666	35,825	19,666
Uključeno u finansijske izvještaje kao:				
Tekući dio dugoročnih obaveza			13,119	9,993
Ostale dugoročne obaveze			22,707	9,673
			35,826	19,666

23. KRATKOROČNE OBAVEZE IZ POSLOVANJA

	(Iznosi u EUR)	
	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
Obaveze po osnovu šteta	136,988	23,731
Obaveze prema dobavljačima	49,898	11,024
Obaveze po osnovu premija reosiguranja u zemlji	103,258	22,027
Ostale obaveze	2,295	423
	292,439	57,205

24. OBAVEZE ZA POREZE I DOPRINOSE

	(Iznosi u EUR)	
	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog	1,267	-
Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	1,394	-
Obaveze za doprinos garantnom fondu	1,863	-
Obaveze za porez iz obaveznog osiguranja	5,497	918
Obaveze za porez iz ostalih osiguranja	8,686	-
Obaveze po osnovu poreza na dobit	-	7,178
Ostale obaveze za poreze	21,882	21,154
	40,589	29,250

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

25. PRENOSNA PREMIJA

	(Iznosi u EUR)	
	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
Prenosna premija obaveznog osiguranja od autoodgovornosti	196,803	11,188
Prenosna premija ostalih osiguranja	494,944	233,534
	<u>691,747</u>	<u>244,722</u>

26. REZERVISANE ŠTETE

	(Iznosi u EUR)	
	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
Rezervisanja za prijavljene a nelikvidirane štete auto odgovornosti	54,389	-
Ostala osiguranja	188,298	115,206
Rezervisanja za nastale a neprijavljene štete	32,271	-
	<u>274,958</u>	<u>115,206</u>

Kretanja su prikazana u narednoj tabeli:

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2008.	2007.
Stanje, 1. januara	115,206	46,750
Povećanje na teret troškova (napomena 8)	274,958	115,206
Smanjenje u korist prihoda (napomena 5)	(115,206)	(46,750)
Stanje, 31. decembra	<u>274,958</u>	<u>115,206</u>

27. DOPRINOS ZA PREVENTIVU

	(Iznosi u EUR)	
	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
Auto odgovornost	1,568	5
Ostala osiguranja	65,609	49,288
	<u>67,177</u>	<u>49,293</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

28. GARANTNE REZERVE

	(Iznosi u EUR)	
	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
Osnovni kapital (napomena 20)	3,135,651	3,135,651
Rezerve sigurnosti	146,128	39,110
Revalorizacione rezerve	50	50
(Gubitak)/dobit tekuće godine	<u>(970,440)</u>	<u>107,018</u>
	<u>2,311,389</u>	<u>3,281,829</u>

Garantne rezerve Društva sa stanjem na dan 31. decembra 2008. godine iznose EUR 2,311,389 i veće su za od EUR 61,389 od iznosa predviđenog članom 21. Zakona o osiguranju, kao obavezni početni fond sigurnosti (EUR 2,250,000).

Zakon o osiguranju propisuje da sva društva za osiguranje moraju imati garantnu rezervu koju čini:

- osnovni kapital
- rezerve iz dobiti
- dio neraspoređene dobiti iz prethodnih godina, najviše do 50%
- dio neraspoređene dobiti tekuće godine, najviše do 50%, pod uslovom da utvrđeni iznos ne prelazi prosječnu vrijednost neto dobiti ostvarene u posljednje tri godine i da ne prelazi 25% iznosa garantne rezerve
- revalorizacione rezerve, pod uslovom da ne prelaze 20% iznosa garantne rezerve.

Garantna rezerva umanjuje se za stečene sopstvene akcije, gubitak iz ranijih godina i gubitak iz tekuće godine. Ukupan iznos garantne rezerve ne može biti manji od novčanog iznosa osnovnog kapitala.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

29. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA

(Iznosi u EUR)
31. decembra
2008.

AKTIVA

Učešća u kapitalu

Euro Fond A.D., Podgorica 2,163

Potraživanja po osnovu premija

Bjelasica Rada A.D. 56,162

Solana „Bajo Sekulić“ A.D., Ulcinj 56,084

HTP Mimoza 12,145

HTP Fjord A.D., Kotor 11,008

135,399

Potraživanja po osnovu kamata

HTP Mimoza 321

Dati avansi za štete

HTP Fjord A.D., Kotor 33,000

PASIVA

Osnovni kapital

HTP Fjord A.D., Kotor 2,131,525

Obaveze po osnovu šteta

HTP Fjord A.D., Kotor 63,359

Bjelasica Rada A.D. 36,428

Solana „Bajo Sekulić“ A.D., Ulcinj 17,097

HTP Mimoza 15,502

132,385

(Iznosi u EUR)

Godina koja se završava
31. decembra
2008.

PRIHODI

Prihodi po osnovu premija osiguranja

HTP Fjord A.D., Kotor 11,775

Bjelasica Rada A.D. 3,912

Solana „Bajo Sekulić“ A.D., Ulcinj 22,660

HTP Mimoza 21,758

RASHODI

Rashodi reprezentacije

HTP Fjord A.D., Kotor 3,500

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

30. ZARADA PO AKCIJI

	(Iznosi u EUR)	
	31. decembar 2007.	31. decembar 2007.
	<u> </u>	<u> </u>
Zarada/(gubitak) akcionara Društva	(970,440)	107,018
Prosječan ponderisan broj izdatih akcija	50,453	50,453
Osnovna zarada / (gubitak) po akciji - iz redovnog poslovanja	<u>(19.23)</u>	<u>2.12</u>
Zarada/(gubitak) po akciji, neto	<u><u>(19.23)</u></u>	<u><u>2.12</u></u>

31. SUDSKI SPOROVI

Društvo vodi određene sudske sporove sa stanjem na dan 31. decembra 2008. godine koji se smatraju uobičajenim za ovu vrstu poslovanja, uključujući sporove po osnovu odštetnih zahtjeva prema različitim polisama osiguranja izdatim od Društva. Premda se ne mogu sa sigurnošću predvidjeti efekti i ishod ovih sporova, rukovodstvo Društva smatra da, uzimajući u obzir iznose rezervisanih sredstava za takve sporove u toku ili naknadne potencijalne odštetne zahtjeve, ishodi sporova u toku ili podnijetih odštetnih zahtjeva kao i onih koji eventualno predstoje protiv Društva, vjerovatno neće imati materijalno značajne negativne efekte na finansijsko stanje ili rezultate poslovanja Društva.

32. MIŠLJENJE AKTUARA

Društvo je angažovalo ovlašćenog aktuara koji je u skladu sa Pravilnikom o sadržaju mišljenja ovlašćenog aktuara („Sl. list SRJ” 30/96 i 53/99), izdao izvještaj, odnosno zaključno mišljenje o finansijskim izvještajima Društva za period od 1. januara do 31. decembra 2008. godine.

U konačnoj ocjeni aktuar je izrazio sljedeće mišljenje:

“Na osnovu utvrđenih podataka u poslovnim knjigama, odnosno utvrđenih indikatora poslovanja, prema svemu naprijed izloženom, a u skladu sa odredbama Pravilnika o sadržaju mišljenja ovlašćenog aktuara, dajem mišljenje sa rezervom”.

Obrazloženje:

1. Društvo je u poslovnoj 2008. godini ostvarilo gubitak u iznosu od EUR 970,440.
2. Društvo ima stabilan portfelj osiguranja sa tendencijom rasta. Ukupna bruto premija osiguranja u 2008. godini iznosila je EUR 1,544,352 i veća je za EUR 333,822 u odnosu na 2007. godinu.
3. Raspoređivanje fakturisane premije izvršeno je u skladu sa Pravilnikom društva o maksimalnim stopama režijskog dodatka. Obračunati režijski dodatak iznosi EUR 390,499. Troškovi sprovođenja osiguranja iznose EUR 879,004 što čini 56.92% ostvarene bruto premije, i za 125.10% su veći od režijskog dodatka. Ovo prekoračenje Društvo je djelimično pokrilo iz dobitka od finansiranja u iznosu od EUR 67,567. Društvo bi u narednom periodu moralo da vodi računa o troškovima sprovođenja osiguranja, odnosno da upravlja ovim troškovima kako oni ne bi ugrozili bruto pozitivni poslovni rezultat Društva, a time i sigurnost poslovanja.
4. Društvo ima garantnu rezervu koja je na višem nivou od minimalno propisanog osnovnog kapitala i iznosi EUR 2,311,388. Garantna rezerva je veća od margine solventnosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

32. MIŠLJENJE AKTUARA (nastavak)

Prema propisanoj metodologiji utvrđivanja garantne rezerve, ona je veća od propisanog početnog fonda sigurnosti (za sve vrste neživotnog osiguranja kojima se Društvo bavi) za EUR 61,388. Zbog sigurnosti poslovanja Društvo bi trebalo da obezbijedi dokapitalizaciju u tekućoj poslovnoj godini.

Sigurnost finansijskih plasmana garantne i tehničkih rezervi nije ugrožena. Međutim, smatramo da bi Društvo moralo angažovati portfolio menadžera koji bi na najbolji način investirao sredstva, posebno sada u uslovima globalne finansijske krize.

5. Društvo je u 2008. godini sprovodilo osiguranja za koja ima dozvolu i za koja je registrovano.

6. U sprovođenju osiguranja Društvo je primjenjivalo usvojene uslove i tarife osiguranja, koje je donio nadležni organ Društva po pribavljenom mišljenju ovlašćenog aktuara i na taj način obezbedilo osnove za sigurno i stabilno poslovanje. U vrstama osiguranja u kojima je Društvo ostvarilo negativan mjerodavni tehnički rezultat kao što su požar civil, požar industrija, lom mašina, kasko, stanovi i stvari domaćinstva i autoodgovornost, mora se preispitati adekvatnost tarifa.

7. Društvo sprovodi osiguranje po tehnologiji koja je kompjuterizovana, ali bi trebalo poboljšati i osavremeniti softver.

8. Društvo ažurno vodi strogu evidenciju polisa za vrste osiguranja kojima se bavi.

9. Društvo je dostiglo zadovoljavajući stepen ažurnosti u likvidaciji šteta.

10. Obračun prenosnih premija je izvršen u skladu sa Pravilnikom društva, po metodu „pro rata temporis“, elektronskom obradom podataka.

11. Rezervisanje za nastale prijavljene i nastale neprijavljene štete izvršeno je u skladu sa Pravilnikom Društva i iznosi EUR 274,958,06. Društvo je u odnosu na prethodnu godinu izdvojilo za rezervacije šteta iznos koji je 2.38 puta viši. Imajući u vidu da je Društvo isplatilo sve štete iz rezervacije na 31.12.2007. godine, da nema sudskih šteta i da je isplatilo 88.40% šteta iz 2008. godine, kao i da je prosječno rezervisana šteta za 94% veća od prosječno isplaćene, možemo zaključiti da su rezervacije na dovoljno visokom nivou.

12. Ukupni mjerodavni tehnički rezultat u 2008. godini je negativan te bi trebalo analizirati uzroke i preduzeti mjere.

33. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Na Sjednici Odbora direktora od 15. januara 2009. godine donijeta je Odluka o kupovini poslovnog prostora u cilju obezbjeđivanja optimalnih uslova za rad zaposlenih Društva. S tim u vezi, Društvo je sa preduzećem Stan project d.o.o., Podgorica 19. januara 2009. godine zaključilo ugovor o kupovini poslovnog prostora površine 100 m² + 305 m² na lokaciji Stari aerodrom. Ukupno preuzete obaveze Društva po navedenom osnovu iznose EUR 830,250. Ugovoreno je da će se Društvo uknjižiti kao novi vlasnik predmetnog poslovnog prostora kod Uprave za nekretnine nakon isplate cjelokupne ugovorene kupoprodajne cijene (ugovoreni rok plaćanja je 1. septembar 2009. godine), a najkasnije u roku od 18 mjeseci od dana 8. aprila 2008. godine. Troškovi poreza na promet nepokretnosti padaju na teret Društva. Dana 11. marta 2009. godine, Društvo je izvršilo uplatu prve rate po osnovu kupovine nepokretnosti u iznosu od EUR 150,000.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2008. godine

33. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA (nastavak)

Da bi se djelimično pokrila nabavna cijena novog poslovnog prostora, istovremeno je usvojena i Odluka o prodaji poslovnog prostora u kome se nalazi sjedište Društva. Shodno Odluci Odbora direktora o prodaji nepokretnosti, prodaja poslovnog prostora površine 116 m² u ulici Novaka Miloševa 6, u vlasništvu Društva, po listu nepokretnosti br. 648, KO Podgorica II, će se izvršiti raspisivanjem javnog oglasa o prodaji putem prikupljanja pisanih ponuda.

Rukovodstva Društva planira da će aktivnosti na dokapitalizaciji Društva u iznosu EUR 500,000 otpočeti odmah, a završiti ih u skladu sa zakonskom regulativnom Crne Gore koja reguliše pitanja dokapitalizacije.

34. PORESKI RIZICI

Crna Gora trenutno ima više zakona koji regulišu razne poreze uvedene od strane nadležnih organa. Porezi koji se plaćaju uključuju porez na dodatu vrijednost, porez na dobitak i poreze na zarade (socijalne poreze), zajedno sa drugim porezima koji ne zavise od rezultata poslovanja. Pored toga, zakoni kojima se regulišu ovi porezi nisu bili primjenjivani duže vrijeme za razliku od razvijenijih tržišnih privreda; dok su propisi kojim se vrši implementacija ovih zakona često nejasni ili ne postoje. Često postoje razlike u mišljenju među državnim ministarstvima i organizacijama vezano za pravnu interpretaciju zakonskih odredbi što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa. Poreske prijave, zajedno sa drugim oblastima zakonskog regulisanja (na primjer, pitanja carina i devizne kontrole) su predmet pregleda i kontrola od više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje jako strogih kazni i zatezних kamata.

Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Društva mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. Kao rezultat iznjetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Društvu može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. U skladu sa Zakonom o Poreskoj administraciji Crne Gore („Sl. list CG“, br. 80/2004), period zastarjelosti poreske obaveze je 5 godina, što znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih poreskih obaveza u roku od 5 godina od trenutka kada je obaveza nastala. Ove činjenice utiču da poreski rizik u Crnoj Gori bude značajniji od poreskog rizika u zemljama sa razvijenijim poreskim sistemima.

35. DEVIZNI KURSEVI

	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
RSD	0.0113	0.0128
USD	0.7099	0.6780
GBP	1.0255	1.3716
CHF	0.6705	0.6115

Na zahtev Osiguravajućeg društva SWISS OSIGURANJE AD PODGORICA, saglasno odredbama Zakona o osiguranju („Sl. list RCG“ br.78/06), Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju („Sl. list RCG“ br.4/07) i Pravilnika o sadržini mišljenja ovlašćenog aktura („Sl. list RCG“ br.70/08), a takođe saglasno načelima osiguranja i aktuarske struke, dostavljam Odboru direktora AD za osiguranje «SWISS OSIGURANJE»

**MIŠLJENJE OVLAŠĆENOG AKTUARA
NA GODIŠNJI RAČUN I GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
AKCIONARSKOG DRUŠTVA ZA OSIGURANJE SWISS OSIGURANJE
ZA 2008. GODINU**

OPŠTI DIO

1. Naziv i sjedište

Privredno društvo za osiguranje posluje pod nazivom «SWISS OSIGURANJE» AD Podgorica.

2. Oblik organizovanja

Privredno društvo je organizovano kao akcionarsko društvo «SWISS OSIGURANJE».

3. Upis u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici.

Akcionarsko društvo «SWISS OSIGURANJE» upisano je u CRPS pod brojem 4-0000110/02 dana 17.12.2002 godine.

Broj rješenja registarskog suda broj Fi-2971/99.

4. Rješenje Saveznog ministarstva za finansije br.4/1-12-039/97 od 30.06.1997.god.

5. Matični broj društva: 02096064

6. Vrste osiguranja za koje je Društvo registrovano

Društvo ima dozvolu za obavljanje sledećih poslova neživotnih osiguranja:

1. Osiguranje od posledica nezgode, sa osiguranjem od povreda na radu i profesionalnih obolenja, koje pokriva isplatu ugovorenih suma, dela osiguranih suma, odnosno naknadu ugovorenih troškova, isplate zbog posledica povrede ili oštećenja zdravlja ili zbog smrti putnika;
2. Dobrovoljno zdravstveno osiguranje, koje pokriva jednokratnu novčanu naknadu zbog nesposobnosti za rad, kao i naknadu ugovorenih troškova lečenja i kombinaciju isplate ovih naknada;

3. Osiguranje motornih vozila, koje pokriva sve štete, odnosno gubitak motornih vozila na sopstveni pogon, osim šinskih vozila i gubitak bez sopstvenog pogona;
4. Osiguranje šinskih vozila, koje pokriva štete, odnosno gubitak šinskih vozila;
5. Osiguranje vazduhoplova, koje pokriva sve štete, odnosno gubitak vazduhoplova;
6. Osiguranje plovnih objekata, koje pokriva sve štete, odnosno gubitak plovnih objekata (morskih, rečnih i jezerskih);
7. Osiguranje robe u prevozu, koje pokriva sve štete, odnosno gubitak robe uključujući prtljag, bez obzira na vrstu prevoza;
8. Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti, koje pokriva sve štete na imovini, osim šteta koje pokrivaju osiguranja iz tačke 3 i 7 ovog člana, koje nastanu usled požara, eksplozije, oluje i drugih prirodnih nepogoda, atomske energije, klizanja i sleganja tla;
9. Ostala osiguranja imovine, koja pokrivaju sve štete na imovini, osim šteta koje pokrivaju osiguranja iz tačke 3 do 7, koje nastanu zbog loma mašina, krađe, stakla, grada, mraza ili drugih opasnosti iz tačke 8.
10. Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila, koje pokriva sve vrste odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila na sopstveni pogon na kopnu, uključujući odgovornost prilikom transporta;
11. Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova, koje pokriva sve vrste odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova, uključujući odgovornost prilikom transporta;
12. Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata, koje pokriva sve vrste odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata, uključujući odgovornost u transportu;
13. Osiguranje od opšte odgovornosti za štetu, koje pokriva ostale vrste odgovornosti, osim one iz tačke 10 i tačke 12;
14. Osiguranje kredita koje pokriva: opasnost od neplaćanja, odnosno kašnjenja u plaćanju zbog insolventnosti ili drugih događaja, postupaka ili činjenica; izvozne kredite i ostale opasnosti povezane sa izvozom, trgovinom i ulaganjima na domaćem i ino tržištu; kredite koji se isplaćuju u ratama; hipotekarne i lombardne kredite, poljoprivredne kredite i ostale kredite i zajmove;
15. Osiguranje jemstva, koje pokriva i garantuje neposredno i posredno ispunjenje obaveza dužnika;
16. Osiguranje finansijskih gubitaka, koje pokriva sve gubitke zbog rizika gubitka zaposlenja, nedovoljnih prihoda; lošeg vremena; izgubljene dobiti; neplaniranih opštih troškova; neplaniranih troškova poslovanja; gubitka tržišne vrijednosti; gubitka zakupnine, odnosno prihoda; posrednih poslovnih gubitaka, osim gubitaka prethodno pomenutih u ovoj tački, ostalih neposlovnih i finansijskih gubitaka;
17. Osiguranje troškova pravne zaštite koji pokrivaju troškove notara, sudske troškove, troškove advokata i ostale troškove postupka;
18. Osiguranje pomoći na putovanju, koje pokriva pomoć licima koja naiđu na probleme na putovanju, odnosno u drugim slučajevima odsutnosti iz mjesta prebivališta ili boravišta;
19. Druge vrste neživotnih osiguranja;
20. Poslovi saosiguranja;
21. Drugi poslovi neposredno povezani sa poslovima osiguranja koji obuhvataju: poslove posredovanja u osiguranju, poslove zastupanja u osiguranju, utvrđivanje i procena rizika i šteta i pružanje drugih intelektualnih i tehničkih usluga u vezi sa poslovima osiguranja.

Izvršni direktor: Dragan Ivanović, dipl.ecc.

8. Dokumenta i podaci na osnovu kojih se daje mišljenje:

- Bilans uspeha 31.12.2008. godine,
- Bilans stanja na dan 31.12.2008 godine,
- Izveštaj o poslovanju □□ za 2008. godinu,
- Ugovor o reosiguranju sa «Dunav Re» broj 417 od 25.12.2007. god
- Izveštaj popisne komisije,
- Opšta akta, Tarife i uslovi osiguranja.

Prema bilansu uspeha, sa stanjem **31.12.2008.** godine, ostvaren je neto gubitak u iznosu od **970.440,20 eura.**

POSEBNI DIO

1. Godišnji obračun

Godišnji obračun za 2008. godinu, sa stanjem 31.12.2008. godine, sastavljen je u skladu sa Zakonom o osiguranju, podzakonskim aktima, opštim aktima i pravilnicima Društva i odlukama organa upravljanja Društva.

Izveštaj o izvršenom popisu imovine, obaveza i potraživanja sa stanjem na dan 31.12.2008. godine, Društvo je izvršilo u skladu sa Zakonom.

Svi obrasci Godišnjeg računa su potpisani od strane ovlašćenog lica, izvršnog direktora Društva Dragana Ivanovića i lica odgovornog za sastavljanje bilansa Rose Medojević.

Kod sastavljanja Godišnjeg računa primenjene su odredbe Pravilnika koje su donete na osnovu Zakona i to:

- Zakon o računovodstvu i reviziji («Sl. list RCG» broj 69/05);
- Pravilnik o obrascima i sadržini pozicija u obrascu, Bilans tokova gotovine za organizacije za osiguranje;
- Pravilnik o obrascima i sadržini pozicija u obrascu, Izveštaj o promenama na kapitalu.

2. Ocena akata Poslovne politike

Akti Poslovne politike Društva su u skladu sa propisima i strukom osiguranja.

Društvo poseduje sledeće poslovne akte:

1. Pravilnik o uslovima i načinu ostvarivanja regresa
2. Pravilnik o formiranju i načinu obračunavanja prenosnih premija
3. Pravilnik o formiranju i korišćenju rezervi za izravnavanje rizika
4. Pravilnik o uslovima i načinu deponovanja i ulaganja sredstava društva
5. Pravilnik o uslovima i načinu saosiguranja i reosiguranja
6. Pravilnik o maksimalnim stopama režijskog dodatka
7. Pravilnik o formiranju i načinu obračunavanja rezervacija za štete
8. Odluka o tehničkim osnovama osiguranja
9. Odluka o kriterijumima, načinu utvrđivanja i tabelama maksimalnog samopridržaja i ukupnom iznosu samopridržaja
10. Uslove i tarife za osiguranje pokretne tehnike (instrumenti, uređaji i alati)
11. Uslove i tarife za osiguranje imovine železničko – transportnih preduzeća
12. Uslove i tarife za osiguranje kredita
13. Uslove i tarife za osiguranje vlasnika odnosno korisnika plovnih objekata iz upotrebe za štete pričinjene trećim licima
14. Uslove i tarife za osiguranje od opasnosti prekida rada usled požara i nekih drugih opasnosti
15. Uslove i tarife za osiguranje elektroprivrede
16. Uslove i tarife za osiguranje putnika u javnom saobraćaju od posledica nesrećnog slučaja
17. Uslove i tarife za transportno osiguranje
18. Uslove i tarife za osiguranje brodova, čamaca i ostalih plovnih objekata na moru (pomorsko kasko osiguranje)
19. Uslove i tarife za osiguranje od odgovornosti
20. Uslove i tarife za osiguranje od opšte odgovornosti
21. Uslove i tarife za osiguranje vlasnika odnosno korisnika motornih i nprključnih vozila od odgovornosti za štete pričinjene trećim licima
22. Uslove i tarife za osiguranje lica od posledica nesrećnog slučaja
23. Uslove i tarife za kombinovano osiguranje motornih vozila
24. Uslove i tarife za osiguranje elektronskih računara, procesora i sličnih uređaja
25. Uslove i tarife za osiguranje objekata u montaži
26. Uslove i tarife za osiguranje poslova u izgradnji
27. Uslove i tarife za osiguranje stvari domaćinstva
28. Uslove i tarife za osiguranje od opasnosti provalne krađe i razbojništva
29. Uslove i tarife za osiguranje mašina od loma i nekih drugih opasnosti
30. Uslove i tarife za osiguranje industrijskih, zanatskih i uslužnih delatnosti od opasnosti požara i nekih drugih opasnosti
31. Uslove i tarife za osiguranje od opasnosti požara i nekih drugih opasnosti
32. Uslove i tarife za osiguranje životinja

Pravilnici i Odluke društva, kao i Uslovi osiguranja i Tarife premija su u skladu sa Zakonom. Na sva ta akta ovlašćeni aktuar je dao mišljenje.

3. Popis stanja obrazaca stroge evidencije

U toku godine vrši se permanentna kontrola upotrebe obrazaca stroge evidencije od strane zastupnika i posrednika, odnosno radnika Društva koji rade na zaključivanju ugovora o osiguranju (izdavanju polisa) prema internom pravilniku o postupku.

Pregled popisanih polisa na dan **31.12.2008.** godine, sadržan je u sedećoj tabeli:

Tabela1: Popis stanja obrazaca stroge evidencije

Godina 2008	Imovina	Nezgod	Hotelski gosti	Teže bolesti i hir. interv.	Motorna vozila-kasko	Donatori	pomorski kasko	Auto odgovornost	Ugovornost korisnika plovnih objek. Generalne polise	Transport			Zeleni karton	Zeleni karton stvari domaćinstva	Osiguranje kredita	Evasan osiguranje
										polise	Kargo na engleskom	Polise				
Stanje po popisu na dan 31.12.2007.	135	222	173	313	88	0	9,808	0	25	52	29	2,000	94	75	1,942	
Početno stanje 2008.g.	135	222	173	313	88	0	9,808	0	25	52	29	2,000	94	75	1,878	
Odštampano - Ulaz u Magacin	400	200	0	0	600	100	0	200	0	0	0	0	0	0	6,000	
Vraćeno u Magacin	0	0	0	0	80	0	4,953	0	0	0	0	1,174	40	0	0	
Zaduženo iz Magacina	400	200	0	0	680	100	1,728	200	0	0	0	774	40	0	4,807	
Izdato	354	168	13	61	336	0	4,104	0	0	0	0	701	20	0	4,657	
Broj zamijenjenih	59	27	4	7	87	0	257	0	1	0	0	15	5	0	708	
Broj nevažećih	7	2	0	3	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	197	
Broj zaduženih polisa kod posrednika	0	0	0	0	0	0	1,553	0	0	0	0	697	0	0	0	
Stanje u Direkciji, Filijali i poslovnica na 31.12.08.	115	225	156	244	265	100	669	200	22	52	29	187	69	75	1,123	
Stanje u Magacinu polisa na 31.12.2008.	0	0	0	0	0	0	3,225	0	0	0	0	400	0	0	1,193	
Ukupno na 31.12.2008.	115	225	156	242	265	100	3,894	200	22	52	29	587	69	75	2,316	

Društvo je u 2008. godini zaključilo ukupno **10.414** ugovora o osiguranju (polisa).

4. Ostvarena bruto premija i raspodela premije

Struktura premije osiguranja iskazana po granama osiguranja prikazana je u Tabeli 2.

Tabela 2: Struktura premije osiguranja u periodu od **01.01.2008.-31.12.2008.** godine

u Eurima

R.br.	Vrsta osiguranja	Bruto premija	Tehnička premija	%	Preventiva	%	Režijski dodatak	%
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3	8	9=8/3
1	Požar "civil"	180,257.50	147,620.65	81.89%	2,169.05	1.20%	30,467.80	16.90%
2	Požar industrija	54,679.75	42,831.64	78.33%	803.76	1.47%	11,044.35	20.20%
3	Lom mašina	125,227.25	103,968.37	83.02%	1,509.25	1.21%	19,749.63	15.77%
4	Provalna krađa	46,786.14	36,955.78	78.99%	637.61	1.36%	9,192.75	19.65%
5	Lom stakla	56,793.96	45,744.01	80.54%	777.54	1.37%	10,272.41	18.09%
6	Objekti u izgradnji	11,740.55	8,294.06	70.64%	186.30	1.59%	3,260.19	27.77%
7	Osiguranje životinja	3,705.11	3,362.80	90.76%	21.39	0.58%	320.92	8.66%
8	Kasko osiguranje	142,878.63	105,249.53	73.66%	2,528.87	1.77%	35,100.23	24.57%
9	Nezgodna, hirur i hot gosti	557,970.56	381,706.29	68.41%	7,284.03	1.31%	168,980.24	30.28%
10	Putno zdravsteno	95,574.34	57,344.66	60.00%	0.00	0.00%	38,229.68	40.00%
11	Opšta odgovornost	591.50	454.74	76.88%	9.76	1.65%	127.00	21.47%
12	Osiguranje transporta	0.00	0.00	0.00%	0.00	0.00%	0.00	0.00%
13	Stan i stvari domaćinstva	992.22	681.16	68.65%	16.83	1.70%	294.23	29.65%
14	Zemljotres	18,830.24	11,863.05	63.00%	376.61	2.00%	6,590.58	35.00%
15	Autoodgovornost	248,324.58	189,892.41	76.47%	1,563.08	0.63%	56,869.09	22.90%
UKUPNO:		1,544,352.33	1,135,969.15	73.56%	17,884.08	1.16%	390,499.10	25.29%

Raspodela premije izvršena je u saglasnosti sa članom 82. Zakona o osiguranju i Pravilnikom o maksimalnim stopama režijskog dodatka «Swiss Osiguranja» AD.

Premija osiguranja od autoodgovornosti formirana je saglasno odredbama iz čl.3. Sporazuma o najnižoj godišnjoj premiji osiguranja vlasnika, odnosno korisnika motornih i priključnih vozila za štete pričinjene trećim licima.

Raspodela premija neobaveznih osiguranja izvršena je prema Pravilnicima društva.

Na osnovu Pravilnika o maksimalnim stopama režijskog dodatka i Pravilnika o preventivi u toku 2008. godine, za preventivu je izdvojeno ukupno **17.884,08** eura (Tabela 2.)

Obračunati režijski dodatak iznosi **390.499,10** eura. Troškovi sprovođenja osiguranja iznose **879.004** eura, a nepokriveni iznos troškova osiguranja od **488.504,90** eura pokriven je demilično iz dobitka od finansiranja u iznosu od **67.567** eura.

5. Primjena Pravilnika o formiranju i načinu obračunavanja i visini prenosnih premija

Prenosna premija obračunata je u skladu sa Pravilnikom o načinu obračuna iznosa prenosnih premija. Obračun prenosne premije urađen je prema vremenu trajanja osiguranja po principu "pro rata temporis" i to primenom navedenog principa putem automatske obrade podataka. U tabeli 3. dat je prikaz obračunate prenosne premije po vrstama osiguranja.

Tabela 3. Pregled prenosne premije osiguranja po vrstama osiguranja na dan 31.12.2008.g.

R.br.	Vrsta osiguranja	Tehnička premija		Prenosna premija (PP)		Učešće PP u tehničkoj premiji	
		2007	2008	2007	2008	2007	2008
1	2	3	4	5	6	7=5/3	8=6/4
1	Požar "civil"	156,378.23	147,620.65	47,280.73	52,813.52	30.23%	35.78%
2	Požar industrija	60,854.17	42,831.64	14,568.15	19,322.46	23.94%	45.11%
3	Lom mašina	90,337.51	103,968.37	33,849.96	48,900.21	37.47%	47.03%
4	Provalna krađa	28,129.40	36,955.78	6,562.99	31,206.62	23.33%	84.44%
5	Lom stakla	47,335.14	45,744.01	7,683.77	11,351.45	16.23%	24.82%
6	Objekti u izgradnji	22,372.09	8,294.06	2,425.73	0.00	10.84%	0.00%
7	Osiguranje životinja	2,921.02	3,362.80	2,635.38	3,099.07	90.22%	92.16%
8	Kasko osiguranje	32,475.02	105,249.53	17,448.93	158,011.18	53.73%	150.13%
9	Nezgodna, hir. interv. i hot гости	389,323.11	381,706.29	97,349.14	99,164.94	25.00%	25.98%
10	Putno zdravstveno	61,755.44	57,344.66	0.00	0.00	0.00%	0.00%
11	Opšta odgovornost	158.26	454.74	103.06	174.44	65.12%	38.36%
12	Osiguranje transporta	179.64	0.00	0.00	0.00	-	-
13	Stan i stvari domaćinstva	13.76	681.16	151.61	300.14	1101.82%	44.06%
14	Zemljotres	0.00	11,863.05	0.00	10,081.81	-	84.98%
15	Autoodgovornost	479.43	189,892.41	14,663.04	257,321.00	3058.43%	135.51%
UKUPNO:		892,712.22	1,135,969.15	244,722.49	691,746.84	27.41%	60.89%

Prenosna premija na 31.12.2008. godine iznosi **691.746,84 eura** (što čini **60,89%** tehničke premije) i veća je u odnosu na prethodnu godinu za **182,66%**. Prenosna tehnička premija iznosi 497.431,03 eura, prenosni režijski dodatak 185.339,83 eura i prenosna preventiva 8.975,98 eura.

4. Odluka o tabeli maksimalnog samoprdržaja

Visina samoprdržaja u svim vrstama osiguranja utvrđena je prema Odluci o tabeli maksimalnih samoprdržaja koja je primjenjivana u toku protekle poslovne godine.

Tabelu maksimalnog samoprdržaja po vrstama osiguranja doneo je Odbor direktora Društva, po prethodno pribavljenom mišljenju ovlaštenog aktuara.

Maksimalni samoprdržaji su saglasni strukturi portfelja osiguranja.

Tabela 4. Maksimalni samopridržaj „SWISS OSIGURANJA“ AD

Red. broj	Grupa osiguranja, tarifa, klasa, vrsta, način, događaj	Samopridržaj u Eurima
1.	Civil : 1. Tarifa I- požar 2. Tarifa IV- provalna krađa i razbojništvo 3. Tarifa V- stakla od loma 4. Tarifa VI- stvari domaćinstva 5. Osiguranje stvari na sajmovima	200.000,00 50.000,00 50.000,00 30.000,00 100.000,00
2.	Industrija: 1. Tarifa II- požar, osnovni rizici 2. « dodatne opasnosti 3. Tarifa VII- građevinski objekti u izgradnji 4. Tarifa VIII- objekti u montaži 5. Tarifa XVI računari 6. Tarifa III lom mašina	150.000,00 150.000,00 120.000,00 120.000,00 50.000,00 150.000,00
3	Osiguranje transporta 1. Domaći međunarodni kargo sa skladištenjem i n odgovornost vozara 2. Pomorski brodovi 3. Rečni brodovi 4. Odgovornost brodopravljача i brodogradnje 5. Osiguranje lake avijacije i avio odgovornost 6. Osiguranje izvoznih kredita po jednom dužniku 7. Osiguranje potrošačkih kredita	75.000,00 50.000,00 30.000,00 45.000,00 40.000,00 20.000,00 20.000,00
5	Tarifa XIV- Osiguranje životinja , po jednom događaju	20.000,00
6	1. Tarifa X-motorna vozila, kasko po događaju	25.000,00
7	Osiguranje opšte odgovornosti 1. Tarifa XI- sva osiguranja po događaju	25.000,00
8	Osiguranje lica 1. Dobrovoljno osiguranje nezgode	20.000,00

Društvo po pravilu prihvata obaveze po jednom osiguranom riziku, a preko tog iznosa višak rizika prenosi u reosiguranje.

Premija reosiguranja u 2008. godini je iznosila **493.475,02** eura.

Prihodi od učešća u naknadi šteta iz reosiguranja iznose **286.472,83** eura.

U narednoj tabeli dato je učešće premije reosiguranja po vrstama osiguranja u ukupnoj premiji.

Tabela 5. Učešće premije reosiguranja u premiji osiguranja

Vrsta osiguranja	Bruto premija		Premija reosiguranja		Učešće premije reosiguranja u premiji osiguranja	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6=4/2</i>	<i>7=5/3</i>
Imovinska osiguranja	526,365.32	480,182.48	264,935.51	398,769.97	50.33%	83.05%
Kasko osiguranje	37,346.27	142,878.63	0.00	0.00	/	0.00%
Osiguranje zemljotresa	0.00	18,830.24	0.00	11,000.00	/	58.42%
Putno zdravstveno	61,755.44	95,574.34	64,513.17	65,244.94	104.47%	68.27%
Nezgodna	583,984.67	557,970.56	0.00	15,000.00	/	2.69%
Opšta odgovornost	221.56	591.50	0.00	0.00	/	/
Osiguranje transporta	233.53	0.00	0.00	0.00	/	/
Autoodgovornost	628.35	248,324.58	0.00	3,460.11	/	1.39%
UKUPNO:	1,210,535.14	1,544,352.33	329,448.68	493,475.02	27.22%	31.95%

6. Tehničke rezerve

Tabela 6. Pregled tehničkih rezervi osiguranja

Tehničke rezerve	Stanje na dan 31.12.2007.		Stanje na dan 31.12.2008.		Index
	Iznos	%	Iznos	%	
Prenosna premija	244,722.49	67.99%	691,746.84	71.56%	282.67%
Rezervisane štete	115,206.00	32.01%	274,958.06	28.44%	238.67%
Rezerve za masovne i katastrofalne štete	0.00	0.00%	0.00	0.00%	/
Ukupno	359,928.49	100.00%	966,704.90	100.00%	268.58%

Tehničke rezerve na dan **31.12.2008.** godine su dostigle nivo od **966.704,90 eura**.

Rezervisane štete učestvuju u tehničkoj rezervi sa **28,44%**, a prenosne premije sa **71,56%**.

U poređenju sa stanjem na dan **31.12.2007.** tehničke rezerve su veće za **168,58%**.

7. Rezervisane štete

Rezervisane štete utvrđene su u skladu sa Pravilnikom o rezervisanim štetama.

Društvo ažurno vodi knjige šteta u koje upisuje svaku prijavljenu štetu, kao i podatke o toku likvidacije.

U tabeli 7. je prikazan pregled rešenih i rezervisanih šteta na dan 31.12.2008.godine.

Tabela 7: Pregled riješenih i rezervisanih šteta na 31.12.2008.godine

Vrsta osiguranja	Rezervisane nastale prijavljene a neriješene štete na dan 31.12.2007.		Rezervisane nastale prijavljene a neriješene štete na dan 31.12.2008.						Likvidirane (riješene neisplaćene) štete na dan 31.12.2008.						Plaćene štete na dan 31.12.2008.						Broj odbijenih šteta u tekućoj godini	
			Štete iz 2007		Štete iz 2008		Ukupno		Štete iz 2007		Štete iz 2008		Ukupno		Štete iz 2007		Štete iz 2008		Ukupno		Iz '07	Iz '08
	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos		
1 Požar "civil"	3	9,000.00	0	0.00	5	21,500.00	5	21,500.00	1	1,822.43	11	11,368.24	12	13,190.67	2	3,024.50	37	151,493.56	39	154,518.06	0	4
2 Požar industrija	1	6,800.00	0	0.00	3	27,500.00	3	27,500.00	0	0.00	2	8,595.85	2	8,595.85	1	7,400.00	1	20,372.00	2	27,772.00	0	0
3 Lom mašina	7	25,531.00	0	0.00	10	36,500.00	10	36,500.00	1	358.61	46	94,022.17	47	94,380.78	5	16,975.03	45	53,467.26	50	70,442.29	1	20
4 Provalna krađa	0	0.00	0	0.00	3	1,990.00	3	1,990.00	0	0.00	1	3,348.48	1	3,348.48	0	0.00	1	6,999.92	1	6,999.92	0	1
5 Lom stakla	0	0.00	0	0.00	1	500.00	1	500.00	0	0.00	5	1,804.33	5	1,804.33	0	0.00	11	8,608.26	11	8,608.26	0	1
6 Objekti u izgradnji	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1,630.10	1	1,630.10	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	1
7 Osiguranje životinja	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	6	700.00	6	700.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0
8 Kasko osiguranje	0	0.00	0	0.00	23	72,250.00	23	72,250.00	0	0.00	3	2,804.99	3	3,151.12	0	0.00	25	17,841.12	25	17,841.12	0	2
9 Nezgoda kolektivna	43	43,000.00	0	0.00	11	11,000.00	11	11,000.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	38	21,957.00	176	200,784.12	214	222,741.12	5	14
10 Hotelski gosti	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	628.57	1	628.57	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0
11 Dopunska nezgoda	25	15,000.00	0	0.00	8	6,400.00	8	6,400.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	24	21,080.00	129	111,744.00	153	132,824.00	1	13
12 Putno zdravsteno	1	500.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	35.16	1	35.16	1	405.69	13	2,251.51	14	2,657.20	0	0
13 Autoodgovornost	0	0.00	0	0.00	29	51,310.00	29	51,310.00	0	0.00	0	0.03	0	0.03	0	0.00	53	41,088.11	53	41,088.11	0	5
UKUPNO	80	99,831.00	0	0.00	93	228,950.00	93	228,950.00	2	2,181.04	77	124,937.92	79	127,465.09	71	70,842.22	491	614,649.86	562	685,492.08	7	61

Društvo je sa stanjem 31.12.2008.g. po popisu rezervisalo 93 štete u ukupnom iznosu 228.950,00 eura (prosečno po šteti 2.461,83). Iz tabele 7. se vidi da je Društvo rešilo sve štete iz rezervacije na 31.12.2007.godine.

Ukupne rezervacije su obračunate su u skladu sa Pravilnikom o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja tehničkih rezervi za rezervisane štete („Sl. list RCG“ br.70/08) i iznose 274.958,06 eura. Od toga 242.687,00 eura se odnosi za nastale prijavljene a nerešene štete i 32.271,06 eura za nastale neprijavljene štete.

Možemo konstatovati na osnovu prosečnih vrednosti rezervisanih i rešenih šteta da je ispoštovan princip opreznosti i da su rezervacije šteta na dovoljnom nivou. To ukazuje da se radi o Društvu kome je prioritet isplata štete osiguranicima, što se vidi i iz činjenice da je Društvo rešilo sve štete iz rezervacije na 31.12.2007.godine.

Tabela 8. Učešće rezervisanih šteta u bruto premiji

Vrsta osiguranja	Bruto premija osiguranja	Iznos		Učešće u bruto premiji	
		Nastalih prijavljenih	Nastalih neprijavljenih	Nastalih prijavljenih	Nastalih neprijavljenih
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5=3/2</i>	<i>6=4/2</i>
Pozar civil	180,257.50	21,500.00	762.51	11.93%	0.42%
Požar industrija	54,679.75	27,500.00		50.29%	0.00%
Lom mašina	125,227.25	36,500.00	2,042.88	29.15%	1.63%
Provalna krađa	46,786.14	1,990.00		4.25%	0.00%
Lom stakla	56,793.96	500.00		0.88%	0.00%
Objekti u izgradnji	11,740.55	0.00		0.00%	0.00%
Životinje	3,705.11	0.00		0.00%	0.00%
Kasko	142,878.63	72,250.00	513.78	50.57%	0.36%
Nezgodna	557,970.56	17,400.00	27,125.23	3.12%	4.86%
Putno zdravstveno	95,574.34	0.00		0.00%	0.00%
Opšta odgovornost	591.50	0.00		0.00%	0.00%
Transport	0.00	0.00		-	-
Stan i stvari domać.	992.22	0.00		0.00%	0.00%
Zemljotres	18,830.24	0.00		0.00%	0.00%
Autoodgovornost	248,324.58	51,310.00		20.66%	0.00%
UKUPNO:	1,544,352.33	228,950.00	30,444.40	14.82%	1.97%

Udio rezervisanih šteta u bruto premiji je **16,79%**.

Tabela 9. Učešće rešenih i rezervisanih nastalih prijavljenih a nelikvidiranih šteta u ukupnoj tehničkoj premiji

Vrsta osiguranja	Tehnička premija	Iznos šteta 2008		Učešće u tehničkoj premiji	
		Rešene	Rezervisane	Rešene	Rezervisane
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5=3/2</i>	<i>6=4/2</i>
Pozar civil	147,620.65	164,832.50	21,500.00	111.66%	14.56%
Požar industrija	42,831.64	36,367.85	27,500.00	84.91%	64.20%
Lom mašina	103,968.37	164,823.07	36,500.00	158.53%	35.11%
Provalna krađa	36,955.78	10,348.40	1,990.00	28.00%	5.38%
Lom stakla	45,744.01	10,412.59	500.00	22.76%	1.09%
Objekti u izgradnji	8,294.06	1,630.10	0.00	19.65%	0.00%
Životinje	3,362.80	700.00	0.00	20.82%	0.00%
Kasko	105,249.53	20,046.11	72,250.00	19.05%	68.65%
Nezgoda	381,706.29	356,193.69	17,400.00	93.32%	4.56%
Putno zdravstveno	57,344.66	2,692.36	0.00	4.70%	0.00%
Opšta odgovornost	454.74	0.00	0.00	0.00%	0.00%
Stan i stvari domać.	681.16	2,876.23	0.00	422.25%	0.00%
Zemljotres	11,863.05	0.00	0.00	0.00%	0.00%
Autoodgovornost	189,892.41	41,088.14	51,310.00	21.64%	27.02%
UKUPNO:	1,135,969.15	812,011.04	228,950.00	71.48%	20.15%

Učešće rešenih šteta u tehničkoj premiji osiguranja iznosi 71,48%, a rezervisanih nastalih prijavljenih a nelikvidiranih 20,15%.

U tabeli 10. je prikazan pregled šteta po statusu i procenat rešenih šteta u 2008. godini u odnosu na prijavljene.

Tabela 10: Pregled šteta po statusu u 2008. godini

R.br	Vrsta osiguranja	Prenesene štete iz 2007.god	Prijavljene štete u 2008.god	Ukupan broj šteta	Rešene štete				Rezervisane štete na 31.12.2008.g.	% rešenih šteta u 2008.
					Plaćene štete	Likvidirane štete	Odbijene štete	Ukupno rešene		
1	2	3	4	5	6	7	8	9=6+7+8	10	11=9/5
1	Požar "civil"	3	57	60	39	12	4	55	5	91.67%
2	Požar industrija	1	6	7	2	2	0	4	3	57.14%
3	Lom mašina	7	121	128	50	47	21	118	10	92.19%
4	Provalna krađa	0	6	6	1	1	1	3	3	50.00%
5	Lom stakla	0	18	18	11	5	1	17	1	94.44%
6	Objekti u izgradnji	0	2	2	0	1	1	2	0	100.00%
7	Osiguranje životinja	0	6	6	0	6	0	6	0	100.00%
8	Kasko osiguranje	0	53	53	25	3	2	30	23	56.60%
9	Nezgodna kolektivna i hot.gosti	43	202	245	214	1	19	234	11	95.51%
10	Dopunska nezgoda	25	150	175	153	0	14	167	8	95.43%
11	Putno zdravsteno	1	14	15	14	1	0	15	0	100.00%
12	Autoodgovornost	0	87	87	53	0	5	58	29	66.67%
UKUPNO		80	722	802	562	79	68	709	93	88.40%

U toku 2008. godine Društvo je likvidiralo ukupno 641 štetu u ukupnom iznosu od 812.011.04 eura (prosečno po šteti 1.266,79 eura).

Ukupan procenat rešenih šteta u 2008. godini iznosi 88,40%, a isplaćenih u odnosu na likvidirane 83,61% (Tabela 11), te možemo zaključiti da se radi o osiguravajućoj organizaciji, koja u visokom procentu izvršava svoje obaveze prema osiguranicima.

Tabela 11: Pregled isplaćenih šteta u 2008. godini

R.br	Vrsta osiguranja	Preneseni saldo iz 2007.g.	Likvidirane štete u 2008.g.	Ukupno	Isplaćene štete u 2008.g.	% isplaćenih šteta u 2008.g.	Neisplaćene štete na 31.12.2008.
1	2	3	4	5=3+4	6	7=6/5	8=5-6
1	Požar "civil"	3,147.85	167,708.73	170,856.58	155,770.91	91.17%	15,085.67
2	Požar industrija	0.00	36,367.85	36,367.85	27,772.00	76.36%	8,595.85
3	Lom mašina	11,572.12	164,823.07	176,395.19	77,094.68	43.71%	99,300.51
4	Provalna krađa	800.00	10,348.40	11,148.40	6,999.92	62.79%	4,148.48
5	Lom stakla	433.40	10,412.59	10,845.99	9,041.66	83.36%	1,804.33
6	Objekti u izgradnji	0.00	1,630.10	1,630.10	0.00	0.00%	1,630.10
7	Osiguranje životinja	108.65	700.00	808.65	0.00	0.00%	808.65
8	Kasko osiguranje	1,446.13	20,046.11	21,492.24	18,341.12	85.34%	3,151.12
9	Nezgodna, hirurske i hot.gosti	6,223.00	356,193.69	362,416.69	359,988.12	99.33%	2,428.57
10	Putno zdravsteno	0.00	2,692.36	2,692.36	2,657.20	98.69%	35.16
11	Autoodgovornost	0.00	41,088.14	41,088.14	41,088.11	100.00%	0.03
UKUPNO		23,731.15	812,011.04	835,742.19	698,753.72	83.61%	136,988.47

Ocena ažurnosti likvidacije šteta

Ocena ažurnosti likvidacije i isplate šteta utvrđena je upoređivanjem datuma prijave i datuma isplate šteta izabranih metodom slučajnog uzorka iz knjige šteta:

Tabela 12. Ocena ažurnosti likvidacije i isplate šteta

Broj štete	Rizik	Datum prijave	Datum likvidacije	Datum isplate	Broj dana od prijave do likvidacije	Broj dana od likvidacije do isplate	Broj dana od prijave do isplate
44/08	Požar I	30.09.2008	20.10.2008	04.11.2008	20	15	35
71/08	Lom mašina	25.09.2008	20.10.2008	04.11.2008	25	15	40
112/08	Lom mašina	20.11.2008	03.12.2008	19.12.2008	13	16	29
11/08	Kasko	11.06.2008	02.07.2008	04.07.2008	21	2	23
36/08	Kasko	14.10.2008	21.10.2008	28.10.2008	7	7	14
02/08	AO	03.03.2008	25.03.2008	10.04.2008	22	16	38
09/08	AO	13.06.2008	30.06.2008	04.07.2008	17	4	21
24/08	AO	27.08.2008	26.09.2008	26.09.2008	30	0	30
32/08	AO	02.09.2008	19.09.2008	22.09.2008	17	3	20
76/08	AO	03.12.2008	22.12.2008	29.12.2008	18	7	25
26/08	Nezgoda	08.02.2008	11.02.2008	12.02.2008	3	1	14
89/08	Nezgoda	12.06.2008	24.06.2008	25.06.2008	12	1	13
140/08	Nezgoda	19.09.2008	25.09.2008	02.10.2008	6	7	13
182/08	Nezgoda	24.11.2008	02.12.2008	05.12.2008	8	3	11
198/08	Nezgoda	15.12.2008	24.12.2008	31.12.2008	9	7	16
Prosek:					15.20	6.93	22.80

Prosečan broj dana od datuma prijave do datuma isplate šteta iznosi **22,80** dana na bazi datog uzorka. Možemo da konstatujemo da je ažurnost u isplati šteta na datom uzorku zadovoljavajuća. Međutim, iz tabele 4 priloga aktuarskog izvještaja u kojoj je dat analitički prikaz svih šteta vidimo da je u većem broju šteta, pogotovo imovinskih, probijen zakonski rok od 14 dana od likvidacije do isplate šteta. Društvo bi u narednom periodu moralo da se postara da poštuje navedeni zakonski rok što je regulisano Zakonom o obligacionim odnosima.

7. Primjena Pravilnika o formiranju i načinu obračunavanja matematičke rezerve osiguranja života

Društvo ne sprovodi osiguranje života i nema obavezu vršenja rezervacija za osiguranje života.

8. Formiranje i korišćenje sredstava preventive

Obračunata sredstva preventive izvršena su u saglasnosti sa Pravilnikom društva.

Ukupno je izdvojeno u fond preventive **17.884,08** eura, a prema vrstama osiguranja (Tabela 2. Struktura premije osiguranja).

9. Tehnički i merodavni tehnički rezultat u 2008. godini

Tabela 13. Tehnički rezultat u 2008. godini

Vrsta osiguranja	Tehnička premija 2007	Rešene štete 2007	Tehnički rezultat 2007	Tehnička premija 2008	Rešene štete 2008	Tehnički rezultat 2008
1	2	3	4=3/2	5	6	7=6/5
Pozar civil	156,378.23	97,885.42	62.60%	147,620.65	164,832.50	111.66%
Požar industrija	60,854.17	62,171.00	102.16%	42,831.64	36,367.85	84.91%
Lom mašina	90,337.51	103,955.84	115.07%	103,968.37	164,823.07	158.53%
Provalna krađa	28,129.40	800.00	2.84%	36,955.78	10,348.40	28.00%
Lom stakla	47,335.14	2,348.90	4.96%	45,744.01	10,412.59	22.76%
Objekti u izgradnji	22,372.09	0.00	0.00%	8,294.06	1,630.10	19.65%
Životinje	2,921.02	1,600.00	54.78%	3,362.80	700.00	20.82%
Kasko	32,475.02	15,774.00	48.57%	105,249.53	20,046.11	19.05%
Nezgodna	389,323.11	268,196.00	68.89%	381,706.29	356,193.69	93.32%
Putno zdravstveno	61,755.44	15,498.06	25.10%	57,344.66	2,692.36	4.70%
Opšta odgovornost	158.26	0.00	0.00%	454.74	0.00	0.00%
Transport	179.64	0.00	0.00%	0.00	0.00	0.00%
Stan i stvari domaće.	13.76	0.00	0.00%	681.16	2,876.23	422.25%
Zemljotres	0.00	0.00	0.00%	11,863.05	0.00	0.00%
Autoodgovornost	479.43	0.00	0.00%	189,892.41	41,088.14	21.64%
UKUPNO:	892,712.22	568,229.22	63.65%	1,135,969.15	812,011.04	71.48%

Tehnički rezultat ostvaren u 2008.god. pokazuje da rešene štete čine 71,48% tehničke premije, dok je tehnički rezultat u 2007. god. iznosio 63,65%. U tri vrste osiguranja, i to: osiguranje požar civil, osiguranje lom mašina i osiguranje stanova i stvari domaćinstva ostvaren je negativan tehnički rezultat. Društvo bi u narednom periodu moralo obratiti pažnju na navedene vrste osiguranja kako bi i u njima ostvarilo pozitivan tehnički rezultat.

Tabela 14: Merodavni tehnički rezultat u 2008. godini

Vrsta osiguranja	Prenosna tehnička premija 2007	Tehnička premija 2008	Prenosna tehnička premija 2008	Merodavna tehnička premija	Rezervisane štete 2007	Rešene štete 2008	Rezervisane štete 2008	Merodavne štete	Merodavni tehnički rezultat	Merodavni tehnički rezultat racio
1	2	3	4	5=2+3-4	6	7	8	9=7+8-6	10=5-9	11=9/5
Pozar civil	47.280.73	147.620.65	39.327.10	155.574.28	9.000.00	164.832.50	21.500.00	177.332.50	-21.758.22	1.14
Požar industrija	14.568.15	42.831.64	14.168.22	43.231.57	6.800.00	36.367.85	27.500.00	57.067.85	-13.836.28	1.32
Lom mašina	33.849.96	103.968.37	37.412.24	100.406.09	25.531.00	164.823.07	36.500.00	175.792.07	-75.385.98	1.75
Provalna krađa	6.562.99	36.955.78	23.032.75	20.486.02	0.00	10.348.40	1.990.00	12.338.40	8.147.62	0.60
Lom stakla	7.683.77	45.744.01	8.520.43	44.907.35	0.00	10.412.59	500.00	10.912.59	33.994.76	0.24
Objekti u izgradnji	2.425.73	8.294.06	0.00	10.719.79	0.00	1.630.10	0.00	1.630.10	9.089.69	0.15
Životinje	2.635.38	3.362.80	2.107.36	3.890.82	0.00	700.00	0.00	700.00	3.190.82	0.18
Kasko	17.448.93	105.249.53	110.608.11	12.090.35	0.00	20.046.11	72.250.00	92.296.11	-80.205.76	7.63
Nezgoda	97.349.14	381.706.29	58.785.51	420.269.92	58.000.00	356.193.69	17.400.00	315.593.69	104.676.23	0.75
Putno zdravstveno	0.00	57.344.66	0.00	57.344.66	500.00	2.692.36	0.00	2.192.36	55.152.30	0.04
Opšta odgovornost	103.06	454.74	125.60	432.20	0.00	0.00	0.00	0.00	432.20	0.00
Stan i stvari domać.	151.61	681.16	189.09	643.68	0.00	2.876.23	0.00	2.876.23	-2.232.55	4.47
Zemljotres	0.00	11.863.05	6.351.55	5.511.50	0.00	0.00	0.00	0.00	5.511.50	0.00
Autoodgovornost	14.663.04	189.892.41	196.803.07	7.752.38	0.00	41.088.14	51.310.00	92.398.14	-84.645.76	11.92
UKUPNO:	244.722.49	1.135.969.15	497.431.03	883.260.61	99.831.00	812.011.04	228.950.00	941.130.04	-57.869.43	1.07

Ukupni merodavni tehnički rezultat u 2008.g. je negativan. Potrebno je preispitati tarife za 6 vrsta osiguranja (tabela 14.) u kojima je ostvaren negativni merodavni tehnički rezultat i to: požar civil, požar industrija, lom mašina, kasko, stanovi i stvari domaćinstva i autotodgovornost.

10. Stanje garantne rezerve društva

Tabela 15: Garantna rezerva na 31.12.2008.god.

Osnovni kapital	3.135.651,57
+ Rezerve iz dobiti	146.127,07
+ Dio neraspoređene dobiti iz prethodnih godina, najviše do 50%	
+ Dio neraspoređene dobiti tekuće godine, najviše do 50% pod uslovom da utvrđeni iznos ne prelazi prosječnu vrijednost neto dobiti ostvarene u posljednje tri godine i da ne prelazi 25% iznosa garantne rezerve	
+ Revalorizacione rezerve	50,10
- Stečene sopstvene akcije	
- Gubitak iz ranijih godina	
- Gubitak iz tekuće godine	970.440,20
Garantna rezerva	2.311.388,54

Saglasno odredbama člana 21 Zakona o osiguranju, akcionarsko društvo za osiguranje dužno je da u svom poslovanju obezbijedi da početni fond sigurnosti bude:

- za sve vrste neživotnog osiguranja 2,250,000.00 €

Prema propisanoj metodologiji utvrđivanja garantne rezerve, ona je veća od propisanog početnog fonda sigurnosti samo za **61.388,54** eura. Margina solventnosti je jednaka početnom fondu sigurnosti i manja je od garantne rezerve.

11. Ulaganja sredstava garantne i tehničkih rezervi

Društvo je u skladu sa čl. 90. Zakona o osiguranju («Sl. list RCG», br. 78/06) deponovalo i uložilo sredstava tehničke rezerve i 1/3 sredstava garantne rezerve u sljedeće vrste imovine:

Tabela 16. Struktura ulaganja sredstava tehničke i garantne rezerve

Vrsta investicije	Iznos (€)
Novčana sredstva na računima banaka	140.502,29
Ulaganja u hartije od vrijednosti	306.310,58
Depoziti u bankama	1.212.824,78
Depozit kod NLB Montenegro banke	85.180,30
Depozit kod CKB	78.691,28
Depozit kod Prve banke Crne Gore	428.953,20
Depozit kod ProCredit banke	500.000,00
Depozit kod Hipotekarne banke	120.000,00
Monte Adria Broker Diler	220.426,34
Nacionalni biro osiguravača	50.000,00
UKUPNO	1.930.063,99

Vrsta rezerve	Iznos koji treba biti investiran u skladu sa čl.90	Ukupne investicije
Tehnička rezerva	966.704,90 €	1.930.063,99 €
1/3 garantne rezerve	770.462,85 €	
Ukupno	1.737.167,75 €	

Društvo u aktivi ima adekvatno pokriće sredstava tehničkih rezervi i 1/3 garantne rezerve.

ZAKLJUČNO MIŠLJENJE

Na osnovu utvrđenih podataka u poslovnim knjigama, odnosno utvrđenih indikatora poslovanja, prema svemu napred izloženom, a u skladu sa odredbama Pravilnika o sadržaju mišljenja ovlašćenog aktuara, dajem mišljenje sa rezervom.

Obrazloženje:

1. Društvo je u poslovnoj 2008.godini ostvarilo gubitak u iznosu od **970.440,20€**.
2. Društvo ima stabilan portfelj osiguranja sa tendencijom rasta. Ukupna bruto premija osiguranja u 2008. g. iznosila je **1.544.352€** i veća je za **333.822€** u odnosu na 2007. godinu.
3. Raspoređivanje fakturisane premije izvršeno je u skladu sa Pravilnikom društva o maksimalnim stopama režijskog dodatka. Obračunati režijski dodatak iznosi **390.499,10€**. Troškovi sprovođenja osiguranja iznose **879.004€** što čini 56,92% ostvarene bruto premije, i za **125,10%** su veći od režijskog dodatka. Ovo prekoračenje Društvo je **delimično** pokrilo iz dobitka od finansiranja u iznosu od **67.567 €**. Društvo bi u narednom periodu moralo da vodi računa o troškovima sprovođenja osiguranja, odnosno da upravlja ovim troškovima kako oni ne bi ugrozili bruto pozitivni poslovni rezultat Društva, a time i sigurnost poslovanja.
4. Društvo ima garantnu rezervu koja je na višem nivou od minimalno propisanog osnovnog kapitala i iznosi **2.311.388,54€**. Garantna rezerva je veća od margine solventnosti.

Prema propisanoj metodologiji utvrđivanja garantne rezerve, ona je veća od propisanog početnog fonda sigurnosti (za sve vrste neživotnog osiguranja kojima se Društvo bavi) za **61.388,54€**. Zbog sigurnosti poslovanja Društvo bi trebalo da obezbedi dokapitalizaciju u tekućoj poslovnoj godini.
- Sigurnost finansijskih plasmana garantne i tehničkih rezervi nije ugrožena. Međutim, smatramo da bi Društvo moralo angažovati portfolio menadžera koji bi na najbolji način investirao sredstva, posebno sada u uslovima globalne finansijske krize.
5. Društvo je u 2008. godini sprovodilo osiguranja za koja ima dozvolu i za koja je registrovano.
6. U sprovođenju osiguranja Društvo je primenjivalo usvojene uslove i tarife osiguranja, koje je doneo nadležni organ Društva po pribavljenom mišljenju ovlašćenog aktuara i na taj način obezbedilo osnove za sigurno i stabilno poslovanje. U vrstama osiguranja u kojima je Društvo ostvarilo negativan merodavni tehnički rezultat kao što su požar civil, požar industrija, lom mašina, kasko, stanovi i stvari domaćinstva i autoodgovornost, mora se preispitati adekvatnost tarifa.
7. Društvo sprovodi osiguranje po tehnologiji koja je kompjuterizovana, ali bi trebalo poboljšati i osavremeniti softver.

8. Društvo ažurno vodi strogu evidenciju polisa za vrste osiguranja kojima se bavi.
9. Društvo je dostiglo zadovoljavajući stepen ažurnosti u likvidaciji šteta.
10. Obračun prenosnih premija je izvršen u skladu sa Pravilnikom društva, po metodi „pro rata temporis“, elektronskom obradom podataka.
11. Rezervisanje za nastale prijavljene i nastale neprijavljene štete izvršeno je u skladu sa Pravilnikom Društva i iznosi **274.958,06** eura. Društvo je u odnosu na prethodnu godinu izdvojilo za rezervacije šteta iznos koji je **2,38** puta viši. Imajući u vidu da je Društvo isplatilo sve štete iz rezervacije na 31.12 2007. godine, da nema sudskih šteta i da je isplatilo **88,40%** šteta iz 2008.godine, kao i da je prosežno rezervisana šteta za 94% veća od prosečno isplaćene, možemo zaključiti da su rezervacije na dovoljno visokom nivou.
12. Ukupni merodavni tehnički rezultat u 2008.god. je negativan te bi trebalo analizirati uzroke i preduzeti mere.

Na osnovu svega gore navedenog dajem **mišljenje sa rezervom** na godišnji račun i godišnji izveštaj o poslovanju AD za osiguranje «Swiss Osiguranje».

U Podgorici, 01.06.2009. godine

Ovlašćeni aktuar
Ovl.broj 9232

prof.dr Jelena Kočović